

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 6 JUNI 1915.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

"Mens sana in corpore sano."

GYMNASTIKDIREKTÖRENS KALL är också det numera ett gouteradt kvinnoyrke. Och det har ett stort företräde framför kontorskvinnans däruti att det skänker sina utöfvare mera kroppslig härdning och större rörelsefrihet. En blick på de unga damerna under en lektionstimme på Gymnastiska Centralinstitutet yppar också med hvilken ifver dessa "Lingska flickor" hängifva sig åt utbildningens glada möda. Så kommer examensdagen med sina pröfningar, man går igenom med glans, man lyckönskas och blir under jubel hissad af kamraterna ute på institutets gård.

Det är i ett sådant ögonblick den allestädes närvarande Idunfotografen varit framme med sin

kamera och förevigat situationen. De öfriga gruppbilderna återge dels de nyordna gymnastikdirektörerna, blomstersmyckade af anhöriga och vänner, dels ett par af deras uppvisningar i gymnastiksalen. De utexaminerade äro: Signe Almström, Anna Andersson, Hervor Berglund, Astrid Bergström, Fanny Beselin, Greta Borg, Signe Cedergren, Greta Fagerberg, Ingrid Fischer, Edit Franzén, Karin Granell, Dagmar Grill, Ella Hansen, Kerstin Heller, Lisa Holmström, Elsa Jakobsen, Siri Jonsson, Stina Lindberg, Ada Ljungberg, Gunhild Månsson, Lilly Nordenson, Vera Nordenstam, Rut Olsson, Ulla Ribbing, Helfrid Stålhammar, samt Hanni Kolbe och Mary Shireffs.

1. Ell.vist foto. 2-4. Hoffotograf W. Lamm foto.

VANDRAREN. Af Sigfrid Siwertz.

UR DET SKUMMA, OFVERGIFNA judekvarterets trånga och krokiga gränder kom en ensam man sakta vandrande. Han var klädd i de galiziska judarnas svarta kaffan, och på hufvudet bar han en hög, sliten pälsmössa. Hans fingertoppar, som stucko ut ur kaffanens långa ärmor, voro renare, än man skulle väntat. Han gick mycket framåtluftad, och af ansiktet syntes just inte mer än ett smalt, rödblondt skägg, insprängdt med många gråa strån.

Vandraren kom ut på en större, alldeles folktom gata med sönderskjutna, svartbrända hus. Långsamt tog han sig fram öfver stenhoppar, brustna bjälkar och döda, uppsvällda hästroppar. Utan att ägna någon uppmärksamhet däråt, gick han förbi ett stympadt kyrktorn, vid hvars fot lågo staplar af korsblommor och stenhufvuden. Endast ett ögonblick stannade han och betraktade ett fämligen oansenligt hus, hvars hela frontvägg var bortskjuten. I ett hörnrum en trappa upp stod ännu på en sviktande rest af golvet kvar en hvit barnsäng. På sängkanten hängde ett litet linne och på en stol bredvid satt en docka i hvitt förkläde. Öfver allt detta låg ett grått damm af sprängstoff och krossadt bruk. Nedanför gick en krökt, darrande gubbe och petade meningslöst med sin käpp bland de tunga stenarna. Längs hela gatan sväfvade en kall lukt af rök, mull och förruttnelse, och den råa luften tycktes mättad med vända och tysta förbannelser.

Nu gled Vandraren om ett hörn och befann sig på en bred, käpprak, blåsig gata, som kom från slätten, skar tvärs genom hela staden och försvann utåt slätten på andra sidan. Längs hela denna gata stodo ändlösa led af grå soldater. Tyngda af sina packningar stodo de här och höllo med grofva, tafatta nävar om gevären, hvilkas bajonetter voro gula utaf rost. Somliga voro så smutsiga, att de liknade stoder af lera. Många hade stora, mörka blodfläckar på kapporna. De stodo alldeles tysta. Midt i sin slöhet tycktes de vänta på något.

Vandraren stannade bakom leden, lutad mot ett af gatans nakna, svarta träd och väntade liksom soldaterna. Det var i hans hållning något af oändligt tålmod, som om han utan klagan kunnat stå där en evighet i den kalla blåsten. Långt ur fjärran hördes ett jämnt muller af tunga kanoner.

Framför leden på andra sidan gatan stod en jättelik, skäggig officer. Han svor för sig själf och stampade frusen och ofällig i smutsen. Det syntes vara en man svårt märkt af sitt blodiga arbete. Hans trumpna barnansikte var hopdraget och steladt. Men ögonen irrade oroligt hit och dit, och där lyste ett rus, försviflans rus, hvars uppvaknande är döden.

Officeren fick plötsligt syn på den ensamme juden i kaffanen. Han såg en smal, ren hand sticka ut ur den trådslihta pälsinningen. Ögonblickligen drog sig hans ansikte samman i misstro och hat. En spion, tänkte han, det är säkert en spion. Här hotar oss kanske öfverrumpling och död! Och han skulle just ge sina soldater order att arrestera den misstänkta. Men i samma stund lyfte mannen i kaffanen, som det tycktes helt ovetande, sin blick. Han såg icke på officeren utan långt bortom honom. Det

var som om han på en gång sett in i tusen och åter tusen stackars vilda, blinda hjärtan.

Då glömde officeren sitt uppsåt. En vanlig men ändock stark hand klädde af honom hans vrede, liksom en mor klär af ett skrikigt barn om kvällen och lägger det till ro. Han glömde, att han stod och frös i blåsten på en smutsig gata i en sönderskjuten stad i fiendeland. Han tänkte på sin mor, sin hustru, sina barn och på en ungdomsvän, som hjälpt honom med en summa pengar en gång, när han var illa ute. Han tyckte de bildade en osynlig ring omkring honom, och ur deras ögon lyste något stort, förkrossande mildt ner i hans hjärta. Det var kärleken själf, som genom deras fattiga ögon lyste in i honom...

Nu gick ett mummel genom leden, och alla soldaterna sågo uppåt gatan och ströko af sina mössor. Det var en stor procession, som nalkades, det var Den Heliga Maria från Wolga, som skulle bringa seger åt tsarens fanor! Först kom det en rad af vanliga poper i sina stela, strutförmiga kåpor. De stänkte vigvatten med stora kvastar på gevären och svängde i högtidlig takt sina ångande rökelsekar. Så kom en tät flock af munkar, som på bjärtmålade stänger buro ikoner, strålände af guld och ädelstenar. Så kom Gudsmodern själf framvaggande på åtta kyrktjänares axlar. Det var en stor, grann docka i styf, pärlstickad dräkt. Hennes hals och fingrar voro täckta med diamanter, smaragder och rubiner. Öfver håret hade hon en gloria af silfverbleck, tätt besädd med stora safirer. Och i hennes sköte hvilade barnet, som var naket men hade en ännu större gloria af pura guldet och sållad med dubbelt så stora safirer.

Vid jungfru Marias sida gick själfve metropoliten. Han var en kraftig man med stor näsa och fulla kinder och läppar. Icke ett hvitt strå fanns det i hans svarta skägg. Han hade en mätt härskares ansikte. Hans mässdräkt och krage voro styfva som ett pansar af guld och sidenbroderier. Hans mitra tornade sig festligt liksom toppen af hela den stolta hierarkiska ordningen. Framför sig bar han ett stort juvelprydt krucifix.

Det var ett härligt par, Maria och metropoliten. När de passerade föllo soldaterna på knä och böjde stumt och undergifvet sina nackar.

Men nu hände det sig, att metropoliten ett ögonblick stannade och tvekade framför en stor, smutsig pöl i den upprifna stenläggningen. Han råkade därvid att öfver de knäböjande leden få se Vandraren, som stod där rakare än förut under det svarla, drypande trädet. Deras blickar möttes. Det var en sekund dödstyst, själfva vinden slutade att rifva i träden. Då grånade metropolitens höga färg. Öfver hans ansikte for en skugga af skräck, som om han haft idel stumma bräddjup omkring sig. Och hastigt korsade han sig. Hvarpå han huttrande lyfte sin mässdräkt som en kvinna sina kjolar och klef ut i pölen.

Men öfver Vandrarens läppar for ett sorgset och outgrundligt leende. Du korsade dig, tänkte han, du korsade dig, när du mötte mig.

När processionen var förbi, lämnade Vandraren staden och gick sakta utåt den fröstlösa slätten. På båda sidor om vägen ruttade obärgadt hveite i åkrarna, som voro

upplöjda af kulor, i hvilkas fåror himlens vandrande, ändlösa molnhoppar sådde sina grå skurar. I fjärran drefvo låga rökmoln från brinnande byar. Icke var det sådan såd jag sådde i min åker, tänkte Vandraren. Min ovän har sått ogräs bland hveitet.

Vid sidan af vägen stod bakom några aspar en sönderskjuten jättemörsare. På en bädd af stockar hvilade den. Det grofva röret pekade ännu hotande upp mot himlen.

Vandraren gick dit fram. Han såg förlorad i sina tankar på det väldiga styckets sinnrika arbete, bullar, fjädrar, kuggjul och spakar. Han stod länge lutad mot det svarta röret, som ur sitt djup gaf ett mullrande återsvar till de fjärran åskande kanonerna. Hans ansikte var trött. Det bar en prägel af ädel odödlig sorg.

— Förvisso, mumlade han, deras förstånd är blindt. Vidunder bygger deras förstånd, och så tvingar dessa vidunder dem, dit de icke vilja. Alljämt är det enklaste det svåraste. Förgäfves var min uppenbarelse. Ve de fåvitska, som bygga maktens värden i stället för kärlekens.

Men icke var Vandrarens anlete en bestraffares, när han talte så. Snarare då en lidandes och en själfanklagares.

Liksom drifven af en svår oro gick han vidare ut i slättens tunga lera lämnande vägen, som fylld af marscherande kolonner. Han följde kanten af en vattenfylld, öfvergifven löpgraf, hvilken rak som ett streck drog sig ända bort till synrandens låga kulor. Vid sidan af en kvarglömd, stupad soldat stannade han åter. Den döde låg på sitt ansikte med båda händerna krampaktigt fattande mullen, som om han själf sökt att gräva sin graf. Det var den fattigaste, ödmjukaste och eländigaste rest af en människa, som någon kunde se. Vandraren stod där med korsade armar och såg på den döde. Så höjde han plötsligt sina händer i försviflan.

— Nej, icke heller jag är utan skuld i detta, ropade han och det var, som han talat till legioner hemlighetsfulla, lefvande väsen i slättens töcken. Jag var ung och hård och stolt den gången! Hvad svarade jag icke min moder, då hon stod med mina bröder vid porten och ville in till mig! Hvilken är min moder och hvilka mina bröder? sade jag. Och ändock visste jag, att ett svärd skulle gå genom hennes själ. Och hvad sade jag till den mannen, som ville begrava sin fader? Följ mig, och låt de döda begrava sina döda! Och ve mig, hvad förde jag icke allt för ett tal om den brinnande ugnen, där gråt och tandagnisslan skall vara. Men den villan var dock icke den värsta. Ty se, det himmelrike jag lofvade de saktmodiga, det byggde jag af mitt högmod. Med allmakten skrudade jag mig själf i min faders gestalt, med gammal ond makt ärfd från en gud, som var rövares stridsrop. Och så blef äfven min faders rike ett maktens rike och icke ett kärlekens, ty den som är allsmäktig den måste ock vara grym och ond. Ja, den allsmäktige är sämre än den ringaste af dessa ringa, som offra allt. I sanning, fåfängt klagade jag på korset: Min Gud, hvi hafver du öfvergifvit mig? Ty min onda genius var det som ändligt vek ifrån mig. Min största stund var det, ty då bar jag det tyngsta. Gudomliga äro de som kämpa de svåraste strider och förmå att skönt

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

bära oändlig vedermöda. Men se mina efterföljare grundade mitt välde icke på korssets tvifflare utan på Aran, Makten och Härligheten. Och mitt välde blef som en gjuiform för många andra välden i världen, och öfver dem alla föll den kalla afglansen af allmaktens onda villa, föll som grym stålgång i furstars och höfdingars hjärtan. Och så mördade de i mitt namn och till min ära och läto folken sönderslita hvarandra. Ve, att världen icke anammade mitt tvifvels och min hemsökelses stund, då hade mycken hemsökelse blifvit den besparad!

Därmed lät Mästaren sina händer sjunka och återtog sitt lidandes nya vandring, ensam denna gång och okänd för världen. Långsamt försvann han in i skymningens hvälfvande töcken — en stor och tragisk gestalt, den största i alla tider.

Nedanstående skildring utgör det elfte porträttet i den serie personkaraktäristiker, som ansluter sig till vår stora pristäffling "Iduns fria val", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i n:r 1.

11. Författaren.

SKULLE NAGON AF IDUNS LARSARINOR ännu gå i tvekan om sitt fria val, utan att ha funnit en manngestalt som verkat nog beaktande på hennes fantasi, vågar jag påkalla en stunds uppmärksamhet för denna på noggranna studier och ingående erfarenhet grundade teckning af författaren, min förträffliga broder i Apollo.

Befrakta till en början mannens fysik! Är han inte vacker, där han luffar fram åt trottoaren, med ryggen lätt kutande, behagfullt snedviden af årslånga sittningar vid skrifbordet. Iakttag det delikata spelet af hans muskler, som ingen sport eller något nyttigt arbete fått tillfälle att förgrofvat. Känn på hans veka händer, vana att endast vända hvita blad, ädelt oförmögna att hålla en hammare och utan blodvite slå spik i en vägg. Titta in genom hans binokelglas! Där bakom ligga själens speglar, kanske något immiga, men fullt användbara att iaktta bokstafstecken på fem näslängders afstånd och att med falkens skärpa finna kommafel i ett korrektur. Försjunk i beaktelse af de själfulla dragen, djupa såsom hans böcker, grinande af espri, öfversållade af rynkornas hieroglyfer, danade att återgifvas på veckojournalernas försidor och af karrikatyrtecknarnas ritstift, till afftryck på brefkort, till uthängning i fotografernas skylldådor och laddade af koloristiska problem för en konstnär med gulgrått och vissetgrönt på paletten. Bland Apollos söner — sköna såsom sin fader — finns säkert icke ett enda kronvrak.

Tänk sedan öfver hans karaktär, sådan den tar sig uttryck i ett mönstervärdigt lefnadssätt och i böcker, som kunna lämnas i händerna på äfven den oskyldigaste (innan hon lärt abc). Hvar finner man strålarna af

sanningens sol säkrare buteljerade än i den moderna författarens verk? Hvar möter man den rena moralen kraftigare inkarnerad än i dessa vårböcker och julböcker, hvilka väcka vår förtviflan genom sin mängd och vår fägnad framför allt genom sina korta sidor? Ingen vördar bläckets heliga förmåga att bära tankar från man till man frommare än en modern författare. Ingen har större respekt för att missbruka det hvita papperets tolerans än denne man, som siter där och prantlar ord som han pröfvat på guldväg, och som talar blott förty han kan icke annat. Hur lätt skulle icke annars en författare kunna falla för frestelsen att svärta ned ark utan inre behof, för blotta nöjet att bli tryckt, recenserad och kanhända köpt...

Den som är nog lycklig att vinna en författares svärväckta kärlek och såsom hans maka blir införd i vitterhetsidkarnas krets skall upplyftas af den rena kåranda, som slår henne till mötes. Hon känner, att hon kommit i en verklig brödrakrets, enig, uppriktig, oegennyttig, tjänsberedd, unnande den ene den andre allt godt på jorden, i himlen och i...

I spetsen för denna andens falang, såsom dess stora generalstab, står en liten grupp ädelsinnade vismän, som när en författare begått en bok taga honom in till sitt bröst och med den mera kunniges öfverlägsenhet i milda ord påvisa hvari han brutit, med tydliga skäl ange hur han borde ha skrivit, i stället för att skriva som han skref. Aldrig försumma kritikerna att såsom stolta fäder prisa författaren för hvarje litet lyckadt drag, hvarje lofvande ansats, alltid äro de rättvisa, utan mannamån, därför också vördade och afhållna såsom sanna lärare afhållna äro. Utan kritikernas hjärtliga förmaningar och genomträngande snarblick för alla författarens djupaste egendomligheter skulle den barnslighet, som är de benådades mest förtjusande defekt, lätt kunna föra litteraturen åt galethåll. Tack vare kritikern förklaras nu böckernas dunkel för en vethungrig nutid. Romaner öppna framtidens vidder för människans blick, och där diktarnas plogbillar skurit samhällets mull, där frodas kulturens potatis.

Ingen litterär arbetare har någonsin behöft blygas för sin verksamhet eller för dess utöfvare. Det sociala anseende pennans män åtnjuta kan endast förklaras af den broderlighetens anda, som veterligt råder mellan dem inbördes. Skulle någon författare råka illa ut genom ett nederlag på teatern eller vid utgifvandet af en egendomlig och icke på rak arm begriplig roman, strax skynda hans kolleger fram, honom till tröst, allmänheten till rättledning. Och när det någon gång inträffar att en författare väcker genklang, händer det aldrig att andra författare ringakta honom därför eller inbördes antyda, att hans lycka beror på underhållighet, intriger eller dunkande på stora trumman. Alla fröjda sig åt hans framgång och böja sig som inför något stort, ja såsom de ville vördas, om de själfva gjort denna bok. Samma älskliga kamratanda gör sig gällande vid utdelningen af de understöd, genom hvilka nationen för sig möjliggör njutningen af litteraturens lyx. Personlig ynnest och välbehagliga åsikter spela vid dessa utdelningar ingen roll, och aldrig ser man att åt den som mycket hafver ännu mera gifves.

Som ett bevis på den aktning, i hvilken nationen håller sina andliga föregångsmän, förljånar påpekas, att under den nuvarande regeringen icke mindre än två författare

blifvit befallda till hofvet. En dylik uppmärksamhet återverkar naturligt nog på den stora publikens hållning. Knappast har en god bok kommit ut, förrän man finner den i hvars mans hand och dess titel på allas läppar. I hemmen och på promenadplatserna diskuteras dess karaktärer, och ständigt pågå i tidningarna intresserade meningsutbyten om idéernas innebörd. Hvem kan då förvånas öfver att skaparen af dessa kulturvärden knappast kan besöka en allmän lokal utan att komma i bladen, att hans födelsedagar begås såsom nationalfester och att hans enskilda lif blir föremål för de ömmaste detaljforskningar vid alla kafferep och på konditorierna?

Unga kvinna, jag vågar icke söka påverka ditt fria val, men tänk efter, om du inte borde ge din röst åt författaren.

MOGENS LANG.

Hennes odöpta barn.

HELA TRAKTEN LAG BLOT OCH smutsig efter det myckna höst-rusket. I de mjuka leriga vägnarna hade de tunga betlassen plöjt djupa fåror. Från dessa silade vattnet, där det kunde komma åt att göra det, ned öfver gropkanterna, medan resten blef stående i lerafärgade pölar uppe på vägen.

Det var i skymningen en höstlördag. Regnet hade nyss upphört och luften var ännu starkt fuktig. Det blåste duktigt. På vägen upp mot stationen och kyrkan, där smutsvällingen stod som värst, emedan nästan all körtrafik gick åt det hållet, stredade en kvinna framåt. Vägen gick fram längs ett stengärde, som sommartid lyste af den grannaste fetknopp och här och där af gulmårans långa vajande klasar som ett bredt gult band. Nu var den härligheten försvunnen, och det enda blåsten där hade att taga fast i, när den kom farande fram öfver slätten, var de stretiga aspruskorna, som på sina ställen krönte stenraden. Gärdet var det enda vindskyddet på långt håll — och det enda, som på någon sida stängde till för utsikten öfver slätten. Man skulle tro att det var för det första, som kvinnan höll sig så tätt intill det, men i själfva verket var det för det sista.

Hon gick ofta, isynnerhet när det var mörkt och ruskigt och få fotgängare voro ute, den här vägen med kyrkogården som mål. Alltid var hon inkrupen i en stor tjock ylleschal, som hon drog fram öfver pannan, långt fram öfver de bruna, brinnande ögonen. Den var förresten ett lika bra skydd mot slätten som stengärdet, och det var därför kvinnan hade den. Ty hon bar på ett agg till slätten och en fruktan, som gjorde att hon ej längre tordes se ut öfver den. Hon tyckte att hon skylldes slätten allt ondt, som kommit öfver henne. Men det tordes hon visa för ingen, och ingen skulle förstått henne, om hon än sagt något.

Hon hade blifvit född och vuxit upp i skogsbygden norrut. Till slätten hade hon kommit genom sitt gifte, på sätt och vis blifvit tvingad dit ner af släkten, som ansåg, att ett anbud, så godt som det den gången gafs den unga fösen, finge det allt sökas efter en annan gång.

Men skogsdoften sått henne för fast i hjärtat, för att hon skulle kunna lära, att det var

Läskemikalfvåf
taEdraklädning
ar&kapporhos
osochNi blir
belåten.

Örgryfte Kemiska
Iväf-och färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

här nere i sin mans kringbyggda gård, hon efter detta hörde hemma. Man kunde se i östan och västan så långt ögat nådde — och himmelen hvälfde sig så högt öfver slätten, att Guds hand omöjligt kunde nå dit ned, tyckte hon. Människorna voro också så kalla och kloka och kavala. Som om de lärt reda sig på egen hand och själfva tyckte, att det gick bra så. Men hon själf stod alltid handfallen inför allt detta och visste hvarken ut eller in. Ibland tyckte hon, att hon rent af äfven tappade handtaget med Gud. Hon kände sig så obeskrifligt ensam på den stora oändliga skifvan med de af jordens frukt öfverflödande ängarna och fälten. Och här nere i det klara dagsljuset började hon bli, hvad hon aldrig varit i skogen den svartaste natt, ängslig och människoskygg.

Men allt detta hade väl gått an, och kanske gått öfver, om hon ej fått känna den stora nöden genom sitt barn.

*

En kväll midt i varmaste sommaren hörde hon, att mannen kom öfverens med en af drängarne, att det skulle köras efter en forä vindsfällan till bakugnsris. Drängen skulle fara tidigt följande morgon och om möjligt vara tillbaka dagen därpå. Hon hörde, att han skulle riktigt till skogs.

Hela natten låg hon och tänkte på detta och eggade upp sig i den tanken, att hon nu, just nu innan hon skulle i barnsäng, måste fara hem ett tag, se skogen, om så bara för en dag. Hon rent af inbillade sig, att det annars ej skulle gå väl för henne i det, som förestod. Men det skulle ej löna sig att nämna något därom för mannen, räknade hon ut. Hon måste fara i smyg. Bara låtsa som om hon ville åka med en liten bit på morgonen. Hon låg och funderade sig till ett mod, som hon ej känt på länge. Vore hon och drängen bara i väg, skulle hon väl visa, hvem som var husbonde och hvem som skulle lyda. Ifvern höll henne vakent, så att hon ej sof en blund den natten. När morgonen kom, var hon uppe med de första på gården, och när drängen körde ut genom grindarna, var hon på sätet bredvid honom. Ingen hade märkt, hvad hon hade i sinnet.

Bredbent och säker saft drängen där och slängde ut i den klara morgonluften, som redan höll på att bli varm, ett och annat ord om det de körde förbi. Men när de åkt en fjärdingsväg, utan att hon gjorde min af att vilja stiga af, började han oroligt skruffa på sig.

Det vore kanske bäst att moran nu vände om?

Hon låtsade om ingenting. Drängen blef allt oroligare. Hästen fick sacka af allt mer, till sist gick den en stund i sakta skridt. Hon saft kvar, en smula osäker eftersom det led. Men när de hunnit fram till en kort uppförbacke, nära en halfmil hemifrån, höll han in hästen, utan att fråga hur hon ville, och hoppade ned.

— Nu då, sade han med en resolut knyck på nacken — moran skall väl ändå tänka på hur hon har det ställt. Det blir allt bäst att åka hem med någon förbikörande.

Utän att strida emot ens med en rörelse lät hon drängen hjälpa sig ned. Hon vände sig om mot hemmet och hörde drängen fortsätta

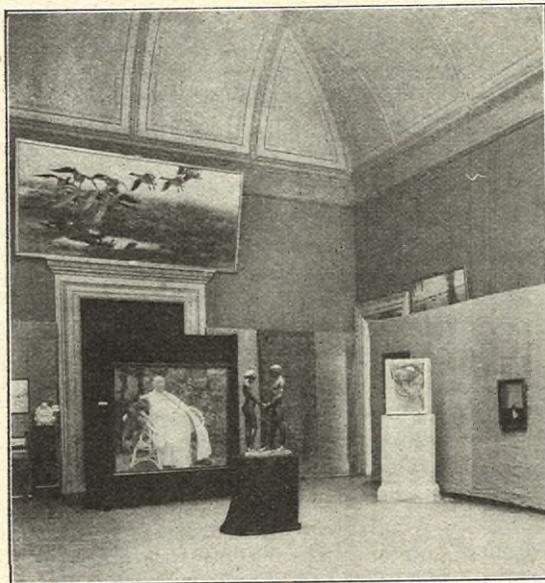
Öfverintendenten Richard Berghs omdaningsarbete i Nationalmuseum.

Kupolsalen i ny gestalt. Sergels Amor och Psyche-grupp i midten.

Svenska salen.

Ett hörn af södra salen. W. Lamm foto.

åt andra hållet. Då knöto sig hennes händer och blicken blef hätsk. Aldrig var hon stark nog, aldrig var hon herre bland dessa människor, inte ens inför sin egen dräng! Om det inte varit för skammens skull, så skulle hon, socknens rikaste bondhustru, lagt sig i ett dike för att dö i sitt hjärtas elände. — När en skjuts ett stycke framåt körde förbi henne, iddes hon inte att be att få åka med. Hon komme tids nog fram ändå.

Hon gick en bit, envist långsamt. Men det blef varmt och hon var tung i kroppen, och efter hand som hon blef trött domnade förbittringen. Barnet började också sysselsätta henne. Ännu en hel månad — — — Hon borde inte bli trött af att gå en sådan bit, tyckte hon. Det kunde aldrig skada. Men hon blef det ändå, så trött, så trött som om knäveckan hade stelnat och midjan ville gå af. Åh! — — Där borja skymtade mannens gård. Men hon hade ännu långt kvar dit. Mellan henne och den lågo fälten som ett svagt böljande haf, slätt och jämnt, slätt och jämnt som allt omkring henne var det. Ack! steg henne i halsen. Om hon ändå vore framme, om hon ändå hade bedt att få åka med. Och hon gick, gick. Slukade då slätten hennes steg, eftersom hon aldrig hann fram? Åh, det var ett helvete. Hon tordes inte stanna för att hvila, ty hon tyckte att gården gled undan för henne. Hon nästan sprang. Hon måste fram, måste. Men slätten mellan henne och gården blef allt större, varmare, förfärligare — — — Åh, Herre Jesus, nu var hon ensam midt på den, nu uppslukade den henne, nu då hon borde varit framme, hemma. — Hon visste inte om hon satte händerna för ögonen eller om det blef mörkt ändå — — —

*

När hon vaknade upp efter den mardröm, som därpå följde, hade hon legat sjuk i tre veckor. Det var ett under, att hon själf lefde efter det hon denna tid fått genomgå. Barnet hade det varit omöjligt att rädda. Den svaga lifsgnistan hade slocknat efter en kort stund. Men vid lif hade det dock varit, det förstod hon af hvad de andra talade sins emellan, när någon främmande kom för att se om henne. Och äfven att de funnit henne själf den där dagen i ett ömkligt tillstånd bara ett stenkast hemifrån. Så långt hade hon hunnit, men sedan hade hon blifvit liggande utan sans.

Men annars talade man ej mycket om hvad som händt. Mellan henne och mannen och äfven folket på gården låg det som en tyst öfverenskommelse, att det vore bäst att tala så litet som möjligt om det. Det som inträffat var ju i och för sig intet angenämt, och ännu mindre behagligt blef det därigenom att det för en tid dragit hela socknens uppmärksamhet och nyfikenhet på en.

Och däraf kom det sig, att hon först fram på hösten af en ren händelse fick reda på det, som då nära nog höll på att taga förståndet från henne. Hennes närmaste trodde att det var den kroppsliga sjukdomen, som återverkade på sinnet. Men själf kände hon det som något mera och något värre — det var gudsdomen.

Guds förbannelse hvilade öfver henne. Kvarnstenen var hängd omkring hennes hals,

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut
STUREGATAN 8 - STOCKHOLM
för undersökning af benskystemets skador och sjukdomar, lung-, hjärt- och mag-sjukdomar m. m. samt för behandling af vissa tumörer, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta m. m.

Bomullstyger
PERKAL, CREPONGE, CRÉPE, FROTTÉ.
KADETTYG, linne och bomull. — — —
Svenska, Eng. & Österr. { Hv. Klädningstyger, ylle, linne och bomull.
Pröfver sändes franko till landsorten då det uppg. hvad sort som önskas.
4 St. Nygatan ÖSTERLUND & ANDERSONS A.-B. Hötorget 11 - STOCKHOLM.

men den skuld, som låde vid henne, kunde ej utplånas.

"Hvilken som förför en enda af dessa små — —"

Hade icke just en enda af dessa små gått förlorad genom henne? Hur och af hvad orsak, det var icke därpå det berodde. Hennes barn hade aldrig undfått den heliga döpselsens bad. Och hon bar skulden, hon som brustit i omvårdnad om en annans lif. Men hur tung förbannelsen fördenskull hvilade öfver henne, gick den dock icke ut öfver henne ensam. Bitterhetens kalk var för henne bräddad intill det yttersta. Skriftens ord ringde i hennes öron och lyste i hennes ögon, medan dag och natt, vinter och vår växlade utan att hon märkte det.

"Utän en varder född af vatten och ande kan han icke ingå i Guds rike".

Icke ingå i Guds rike — icke ingå — — — det ljud som droppars nästan ohörbara men allt öfverröstande, eviga, entoniga fall.

*

Men trots hennes själs vanda blef hon utåt allt eftersom tiden led mera lik sig själf igen, eller kanske rättare, mera lik dem ibland hvilka hon var. Folk ute i socknen märkte knappt mera än hvad de hörde gårdens folk tissla om: att Nils Larsson i alla fall fått en styfsint hustru, som ej alla gånger var så god att tagas med.

Men det, som, utan att någon annan förstod det, hade makten öfver hennes varelse, hennes tankar och drömmar dag och natt — än låg det som en snyftning i hennes själ, då hon kände sig kufvad af hvar blick, som mötte hennes, utan att hon ägde mod till ett rop om misskund för den korsfästelsens smärta, hon genomgick. Och än som krampens förstelnade grepp omkring hennes hjärta, då hon kände sig hård och hämndfull och i sitt inre häfde sig upp emot allt och alla i hädelser mot Gud och människor. Det var i dessa den yttersta förtviflans ögonblick hon en stund kände det, som om hon med egen hand lyfte skuldbördan ifrån sina axlar. Men efter dem kom ruelsen allt starkare öfver henne med lust till själfpina, såsom skulle den vara en rökelse, Gud till behag.

Och det var detta som dref henne till kyrkogårdsfärderna, till botgörarevandringar till den lilla rufsiga grästorfvan i själfspillingarnas hörn, under hvilken hennes lilla odöpta barn stoppats ned utan ett Gudsord med ned i mörkret. Den skumma kyrkogårdsvrån blef hennes Getsemane.

Åter var hon där.

För att gissla sin själ med alla de bittra tankar hon kunde draga fram och tvinna ihop såsom till ett tuktans rep. För att känna ångestsvetten på sin panna, emedan hon burit ett barn till världen, som aldrig finge gå in i Guds salighet. För att åter genomgå den mardröm, som pinat henne den tid då barnet föddes. Känna det som då — som om hon hängde korsfäst ute på en slätt, som sträckte sig i östan och västan så långt solens strålar kunde nå. Hängd, korsfäst och törstande. Men den, som skulle bringa henne det hugsvalande vattnet, måste vandra den oändliga vägen från yttersta randen. Och dock väntade hon i en sådan stund, att förlössningen skulle komma — men hur det visste hon ej. Det enda, som återstode för henne, vore ett tecken och under, emedan hon ej längre förmådde fatta Gud.

Men detta Guds tecken och under väntade hon ännu på. Med sina knän nedgrädda i den lösa myllan låg hon på marken. Hennes

Tre sånger till minnet och alltings förgänglighet.

I.

EN GAMMAL PARK MED TRÄD I BLOM
en drömlå kväll om våren.
En mossgrå bänk, som år stått tom,
förglömd och gömd bland snären.

Ett öde hus, där fukt och frost
gått fram förutan skoning.
Kring stängd portal och fönsterpost
har vildvin sökt sin boning.

Ej höres skratt, ej ljuder sång;
blott parken hviskar öde.
Och kvällens skugga faller lång
som bårdok kring de döde. —

Men under kronors ljusa hvalf
mig träder mot ett minne...
— Hvad var som gjorde, att det skalf
af gråt längst, längst där inne? —

II.

Jag såg ett barn i dag. — Det kunde vara
ditt barn, min älskade, från svunna år.
Din mun och dina ögon underbara
det hade och ditt solskensblonda hår.

Jag tog den lilla i min famn att smeka
en enda gång ditt barn och få en blick
ur dina ögon. — Men med händer veka
hon slet sig lös. — Då vände jag och gick... —

III.

Du skall förblekna, du skall stilla brinna
till aska, kära; bli till mull och stoff.
Snabbt våra år i tidens fimglas rinna;
snart hän mot höstens svala ro vi hinna,
där man med vemod minns de flydda sommars
doff.

— Allt kött är hö! —
Din fägring skall förhärjas
och minna om den skörd, som vissnad bärgas
i ladan undan näffers frost och hårda vintrars
snö.

Sörj, kära, ej. Det kan till intet båta:
förgänglighetens domslut dock består.
Om tårar än af blod vi kunde gråta,
olöslig blir dock lifvets dunkla gåta
och aldrig lifvets höst skall följas af en vår.
— Af jord till jord! —
Så skrefs i morgonväkten
för dig, för mig, för tidens alla slakten
vårt ödes lag, som aldrig bryts af tårar eller
ord.

Men jag skall minnas dig in i det sista
så ung, så fager som en gång du var.
Din bild jag i mitt hjärtas djup vill rista;
för den jag kunde hela världen mista
och, kära, äga dock det allra bästa kvar. —
Räck mig din hand.
I natten kölden sjunger.
Snart vintras det och frysannde af hunger
likt vilsna skuggor irra vi mot fjärran mor-
gonland.

HENRIK ULLMAN.

kropp värkte och hennes hufvud blef lungt, men alltjämt väntade hon. Allt närmare sjönk hon ner mot den lilla torfviga kullen, så nära, att jorddoftan slog emot henne och hon måste taga för sig med händerna, för att ej känna marken mot sin kind. Då gled det in mellan hennes fingrar något, som kändes olik visnad höstfuktigt gräs. Och när hon lyfte på handen, såg hon i det svaga skymningsljuset ett blomsterstånd, en blåskimrande styfmorsviol, som lyste emot henne som ett barns klara ögon. Hon var så trött, att hon först knappast förstod, hvad det var.

Men så klarnade det med ens. En blomma på hennes barns graf — — — Ändtligen — Hennes hjärta hade trängt att få hölja den kullen med blommor, men modet hade aldrig räckt till. Och nu blomstrade det där utan hennes eller någon annans förskyllan. Hon stirrade på blomman med vidöppna ögon — ögon, som lyste allt klarare.

Hennes barns graf blomstrade — — — Hon tryckte händerna mot hjärtat. — Herre Jesus! — Hon ropade det högt. Var detta då kanske det tecken hon väntat på i åtta långa år? Var hennes stund nu ändtligen kommen? Var detta Guds nåd uppenbarad i en ringa ting, som blott hon förstod? — Ja, ja.

Hennes förstånd stod stilla, men hennes hjärta såg klart och hon kände, att nu rämnade himmelens förlåt än en gång, nu gick himmelens port upp för hennes odöpta barns själ och kvarstenen föll i stycken från hennes hals — — —

*

Samma kväll blef det stor uppståndelse på Nils Lars' gård.

Gamla Sissla hade visserligen bort åt kvällningen anmärkt att "moran visst gått ut", men först vid sängdags, då hon ännu ej återkommit, började man undra. Man blef sittande uppe för att vänta på henne. Hon kunde ju ha gått till någon af granngårdarna och blifvit bjuden kvar öfver kvällsvarden. Men hon kom inte. Man blef orolig och det skickades bud till grannarna. Ingen hade sett till henne. Då bådade man upp folk och sökte henne hela natten, till sist äfven ute på fälten vid mangelgrafvarna, fast man aldrig ett ögonblick trodde att hon, socknens rikaste mora, som allt gått väl i händerna, alltsedan hon var unga tösen, hade gjort af med sig.

Men först fram på morgonen blef hon funnen. Det var medan kyrkofolket höll på att samlas till högmässan. I väntan på att prästen skulle komma och kyrkan bli varm hade ett par hemmansägare gått kyrkogården runt. Deras förtrytelse öfver de stigande kommunalutskylderna var så liflig, att de ej märkte, att de förirrat sig till den afkrok, där själfspillingar och dödfödda barn brukade begravas, förrän de fingo syn på något, som med ens ryckte dem från alla sockentvister och skatteberäkningar.

Där låg ju Nils Lars' hustru, som blifvit borta från hemmet, enligt hvad de ryktesvis hört. Och död var hon — kall och stel.

Det blef en underlig gudstjänst den söndagen med den döda kvinnans lik inne i sakristian. Blek och vacker, med ett leende som om hon skådade all Guds härlighet, låg hon där inne på stengolfvet. Händerna hade hon tryckt mot bröstet, fast slutna om något, som längre fram, då hon skulle tvättas, visade sig vara en visnad styfmorsviol.

ESSE W:DOTTER.

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Bästa, drygaste och hållbaraste fabrikatet.

Krigssommar.

SOMMAREN KOMMER. KALL och lång var våren; nakna stodo träden mest hela "der wunderschöne Monat Mai". Torr var våren också, tyvärr, men mulnade stundom himlen, då var det ej det milda vårregnet, "gro-regnet", som föll; stormen kom, och snöflingorna dansade sin dans bland de kyliga regnskurarne.

Nå, allt detta får så vara. Våtan är välkommen i hvilken form den än må komma; kall och våt skall ju våren vara för att jorden skall kunna frambringa föda i tillräcklig mängd åt landets barn — och detta är ju nu önskemålet öfver alla andra.

Nog kunde vi finna oss i vårkörden, i fall vi om sommarvärmens kunde säga: Den väntar aldrig för länge, som väntar på något godt. Inte att det ordspråkets sanning är mera absolut än andra sådana; man kan till exempel få vänta så länge, att förmågan att njuta det goda har förgått, när det äntligen kommer. Men detta hör icke hit; den relativa sanningen må gälla hvad den kan, förutsatt att det goda verkligen kommer. Detta är emellertid härvidlag just det osäkra. Jag vet ej hvad "gammal visdom" säger därom, men jag vet att jag aldrig någonsin sett varm sommar följa på kall och sen vår. Är våren kall, blir sommaren kall och njugg ända till slutet, det är både min erfarenhet och min tro. Det är som om den riktigt varma sommaren, det härligaste vårt luftstreck har, ej förmådde rymma all sin rikedom i sin egen mantels fång; den måste dela med sig åt både vår och höst.

Men huru vi annars längta efter det varma, varma, outfömliga solskenet, den blå, blå, skyfria himlen, synrandens värmedallrande violetta dager och den lummiga grönskans milda svalka, huru vi fråna efter att, halft glömska af dagens id och strid, lefva med i naturens lif från morgon till afton och, i ljufvligt trött och drömlös hvila, från afton till morgon — i år få vi icke längta efter allt detta. Vi måste vara glada åt den kalla sommaren, då vederkvickelserna bestå i småpromenader mellan skurarne, med galoscher och regnkappa; då familjen huttrande kryper samman kring villans enda värmekälla, köksspiseln; då kaffepannan, som pultrar där, är dess enda tröst och då vinterkläder-na hämtas ut från staden och hälsas med jubelrop. Det är om en sådan sommar, vi i år måste bedja.

Ty denna sommar är icke som andra somrar, lika litet som denna vinter varit sådan som andra vintrar. Där ute på de stora slagfälten, som sträcka sig likt tvenne breda gördlar tvärs öfver Europa, där slumrar under jordens tunna fäcke en pestsådd, som kanske sommarvärmens skulle väcka till lif. Lös-släpptes den en gång, vore det ej nog med att den skulle bäras till oss med vindarnes andetag; isynnerhet öfver ryska gränsen, innanför hvilken, som man vet, hygien och aseptik äro oförstådda främlingar blott, skulle pestsmittan välla i en ohejdbar ström.

Nej, denna sommar blir icke som andra somrar. Vi kunna icke, och få icke, om vi kunde, glömma det som sker därute; alljämt måste våra ögon fångas af tidningarnas stora krigsrubriker och söka på kartorna efter telegrammens okända ortsbeteckningar. Långt ifrån att, som det sker å andra scener, njuta sommarhvila, kommer världsdramat att under sommarmånaderna fortgå i forceradt tempo, kanske liknande augusti-stridernas i fjor; sannolikt vill och måste det söka sitt afgörande, innan höstregnen ånyo

uppblöta fälten och göra vägarne ofarbara. Vi kunna icke göra våra tankar och ögon fria därifrån, vi måste följa det, scen för scen, med hopp och fruktan, hur vi nu vilja placera dem. Ty neutral i sitt hjärta, hvem kan väl vara det annat än den, som är mycket okunnig eller mycket slö? Därtill rör det som sker oss alltför nära.

Litet hvar känner också, att han lefver under trycket af kommande händelser. Säl-lan ha sommarplanerna väckt så litet intresse, diskuterats så litet som i år. För det första ha ju alla utomlandsresor under sommarferierna fallit bort, och de som plögade tillbringa sin semester under turist- eller badresor i främmande land, stå rådlösa och veta icke hvad de skola taga sig till. Men äfven bland de andra hör man ofta yttranden som: det förefaller så lönlöst att göra upp planer i år; man vet ju ej huru någonting ställer sig; det är bäst att vara hemma eller nära hemmet. Det lär äfven ha för-sports en viss fruktan att våga sig för långt ut i skärgården i år; kanske lefver ännu i minnet de den gången onödiga förskräckelser, skärgårdens sommargäster i fjor under augustidagarna här och där fingo upplefva.

Om krigsfaran talas väl ej numera mycket, och dock sitter måhända tanken djupare i sinnena än man kunde tro, djupare än mången vill tro. Att krigsfaran ökas, allt som händelserna utvecklas snabbare och kraftigare, ligger i öppen dag; det är ju möjligt, mycket möjligt till och med, att den äfven i sommar går oss förbi; men göra upp räkningen alldeles utan den kan man icke.

Få vi ej andra påminnelser om de förändrade förhållandena, få vi det väl i de främ-lingssströmmar från våra två stora stridande grannland, vi lära ha att vänta. Stackars människor! Jag är viss att vi svenskar komma att se på dem alla med vänlighet och deltagande; det är nu vår natur, det må vara förtjänst eller icke. Hvad särskildt tyskarne beträffar, veta vi att de till stor del komma för att icke tynga på sitt eget lands ännu knappa brödförråd; för att, som civilbefolkningen där så beundransvärdt förstått, strida med, så godt de förmå, emot det skändliga uthungringskriget, som i sig bär roten till all krigföringens förvildning. Då jag tänker på huru vi i fjor bemötte de ryska flyktingarne — hvilka, trots allt tendentiöst utmyntande af förhållandet inom vissa främmande lands präss, voro för oss just beklagansvärda med-människor och hvarken mer eller mindre — då känner jag mig öfvertygad om att vi skola möta våra väl icke beklagansvärda, men som folk beundransvärda stamfränder med allt deltagande och gästvänskap, som stå i vår förmåga.

När skall då kriget taga slut? På denna fråga, som hvarje dag stiger ur så många miljoner själar, veta vi intet svar. Spådo-marne, som utsatte än det ena datum, än det andra, ha nu alla slagit fel, och vi ha intet annat att taga till än sannolikhetsberäkningar. En sådan, utgående från tyskt håll, har jag hört; den angaf november eller december. Men ingen vet något. Dock kunna vi väl hoppas, att när nästa sommar kommer, skall världen åter ha fred. Må allt då vara sådant, att vi med frid i sinnena kunna glädja oss åt värmen, åt den blå himlen, åt grönskan!

Ja, vi måste lämna den ingående sommaren utom de normala somrarnes tal, utom om-rådet för våra planer och önskningsar. Vi måste följa den gamla visans ord:

Onsk kun, at de videste Roser igjen
Maa blomstre til næste Skjærsommer!
ANNIE ÅKERHJELM.

Kriget, sedt med kvinno-ögon.

MED KRIGET KOM ÖGONBLICK-ligen krigslitteraturen. Den följde lätt efter de stora händelserna, gick ibland i jämbredd med dem, och dess tendens, om den hade någon, gick i allmänhet inte mot kriget, ofta tvärtom. Så snabbt eller rikligt har icke fredslitteraturen flutit genom tryckpressarna. Men efter den första bedöfningen ha dock fredens arbetare höjt sina stämmor för att visa hvad kriget verkligen är samt visa på vägarna till rättfärdig och varaktig fred.

I Sverige ha på senare tid tre kvinnliga författare gifvit sina bidrag till denna litteratur. Marika Stjernstedt har utgifvit broschyren "Den grymma läxan", Anna Lenah Elgström "Den sjunde basunen", Frida Stéenhoff Krigets herrar — världens herrar.

I Marika Stjernstedts broschyr skildras hvad Belgien var och hvad det nu är, sedan kriget gått öfver detsamma — en ruinhög, en kyrkogård, där tiggare vandra. Men i sin olyckas djup är Belgien dock "ett vårdtecken att se upp till för alla dem, som lida och vändas, när ondt och orätt sker — ett tecken för många samveten att vakna".

Belgiens öde bör mana oss att stå upp och arbeta för fredens princip och idé.

Fru Stjernstedt slutar sin broschyr med denna maning: upp, handla, göre hvar och en sin plikt! Låt oss samlas emot grymhet, godtycke och våld och deras förhärlikande, kring mildhetens, förnuftets och rättvisans, det är fredens, ideal.

Fru Elgströms krigsprotest skildrar icke på detta sätt ett faktiskt förlopp eller mynnar ut i en direkt praktisk uppmaning till fredsarbete. Men åt individens harm och smärta inför vidundret kriget ger hon slående uttryck. Hon ger uttryck åt känslan af att tillhöra en dödsmärkt, åt undergången vid generation, som för egen räkning icke kan hoppas mer. Hon formulerar protesten mot att lif, som äro dyrbara, därför att de kostat så mycket och voro menade att fullkomnas för eviga bestämmelser, måste i blind, ädelmodig lydnad ges till spillo för de stora staternas makt och vinning. Hon ropar ve öfver dem, som ledde de ovetande mot stupstocken. Framtiden kan, som hon ser den, endast byggas på det nuvarande samhällets ruiner, i de gamla hyddorna kunna vi icke bo kvar. "Den materialistiska af all rättfärdighet glömska rikemanskulturen" måste gå under, "rent hus bland spillrorna, äfven om vi själfva följa med".

Frida Stéenhoff börjar sin broschyr med att opponera mot den lära som just nu är modern och ägnad att nedslå hvarje fredsarbete: att kriget skulle vara en eruption beroende på oföränderliga naturlagar och således automatiskt utbryta vid vissa förutsättningar. Hon sätter däremot det mänskliga förnuftets och viljans makt. Hon karaktäriserar krigsherrarna, för hvilka intet skönare finnes på jorden än en kavallerischock — en kamp på lif och död.

Slutligen summerar hon också upp de kvinnliga önskemålen om en fred, för hvilken rättfärdigheten, och icke vapenlyckan ligger till grund, dessa önskemål, klart formulerade i Haagkongressens resolutioner, kring hvilka alla kvinnor borde enligt samlas.

Hur olika eljes dessa tre broschyrer äro hvarandra, ur alla kan man läsa ut krafvet på oss alla, att icke ge vika, att arbeta för en framtid, af hvilken vi själfva aldrig få se mer än gryningen.

DÄR DET NYA KRIGET HOTAR

ITALIENS INGRIPANDE I världskriget har satta nya, hittills fredade delar af Europa i fara. Man frågar sig med oro hvad som exempelvis väntar befolkningen i de natursköna bergstrakterna i Syd-Tyrolen, hvilkas turistvägar och pittoreska bergsstäder i sekler varit föremål för resenärers beundran. Skola de fredliga och idoga inbyggarna där dela den belgiska och polska be-

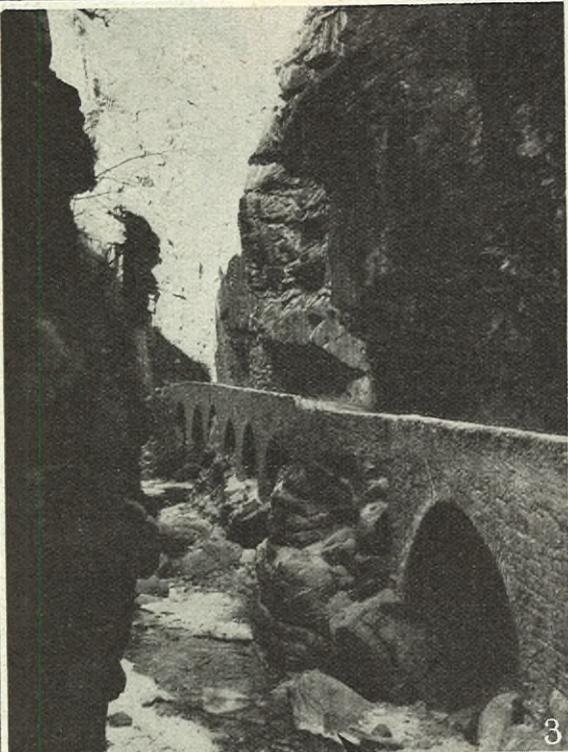
Några bilder från dessa nejder torde ha ett aktuellt intresse just nu. Som inledning presentera vi två representanter för det moderna Italien, en fredens, påfven Benedikt XV, och en krigets, italienske krigsministern, general Zupelli. Därefter förflytta vi oss till Syd-Tyrolen. Bild 3 visar en vy af Eggenthal vid Bozen, bild 4 Goethe-Haus i Torbola vid Gardasjön. Den å fasaden uppsatta minnes-
taflan har följande inskription: "I detta hus

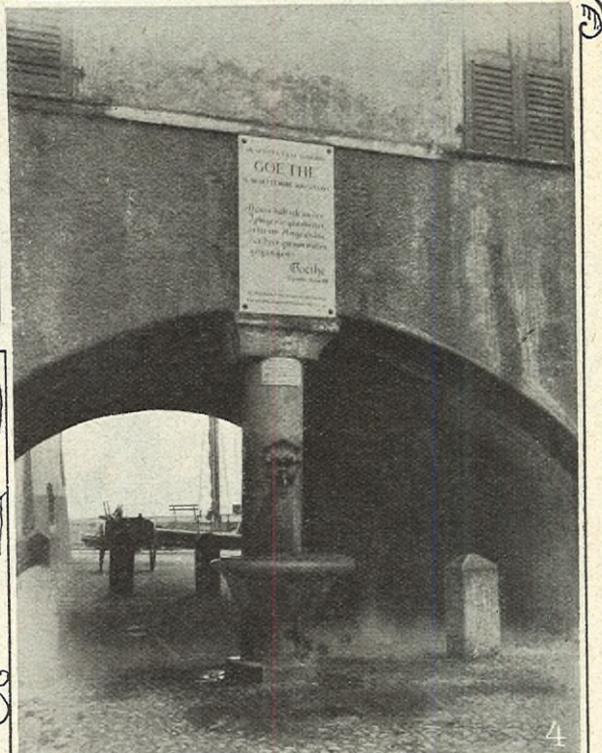
1

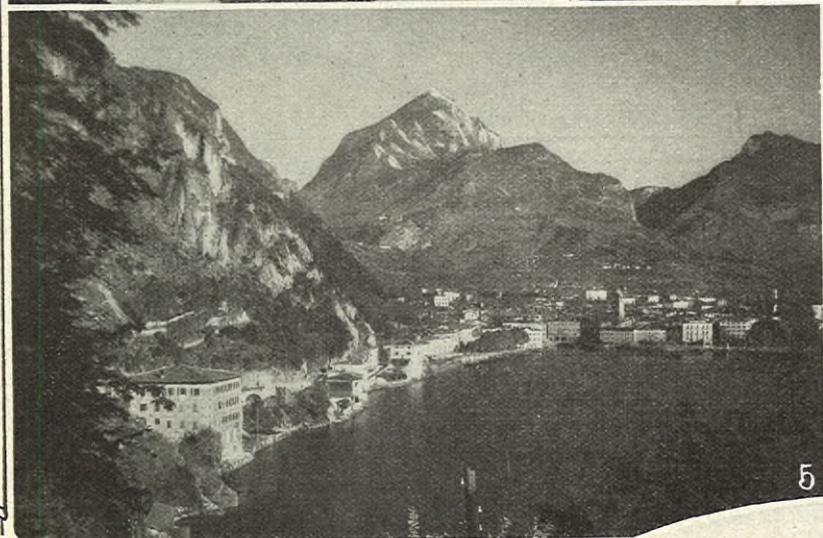
2

3

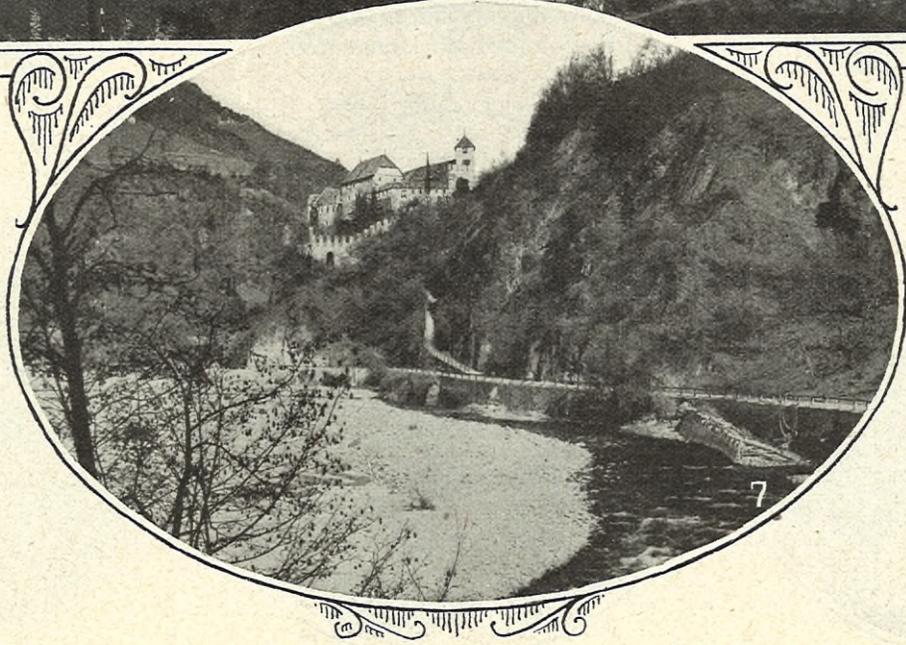
4

5

6

7

folkningens hemska öden? Deras grannar söder om alperna, hvilka nu med en orgastisk hänförelse dragit svärdet, bli helt säkert inga barmhärtiga inkräktare, att döma af det italienska lynnets excesser, sådana de redan tagit form i eget land. När turistströmmen härnäst söker sig fram i Syd-Tyrolens naturparadis, skall den kanske med grämlse finna endast ruinhögar, där nu kulturen står i sin blomning och mängden af historiska minnen ökar de härliga natursceneriernas intressevärde.

bodde Goethe den 12 september 1786." Därunder skaldens egna ord: "I dag har jag arbetat på Iphigenia och anblicken af sjön har lyckligt främjat min ingivelse.

Goethe."

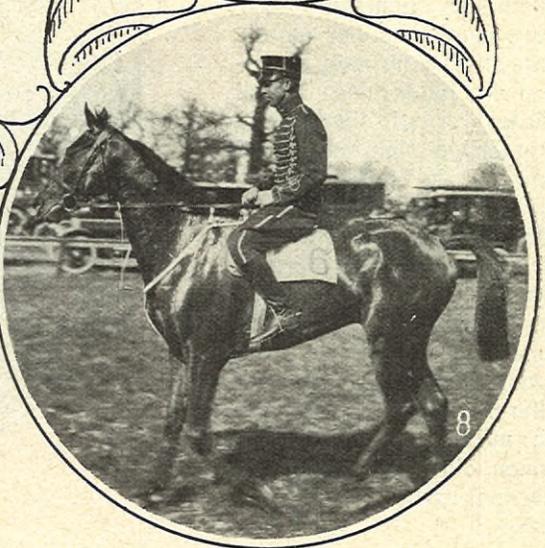
Bild 5 framställer Riva vid Gardasjön, bild 6 en by i Syd-Tyrolen och bild 7 Slottet Runkelstein i grannskapet af Bozen.

1. Presse-Photo Syndikat.
2. Berliner III. Gesellschaft.
3-7. Leipziger Presse-Büro.

KAPPLÖPNINGARNA PÅ LINDARÄNGEN.

1. Under löpningen. 2. Prins Carl med familj inträder på sadelplatsen. 3. Italienske ministern med fru, den förre längst till höger, den senare längst till vänster. 4. Fru Linder och fröken E. de Geer. 5. Löjtnant och fru Wannberg, den senare den midtersta i damgruppen. 6. Grosshandlare Sjödahl, förste pristagare i andra dagens andra löpning. 7. Grefvarne C. och F. Bernadotte samt grefvinnan Bernadotte. 8. Löjtnant Kalmberg, förste pristagare i andra dagens fjärde löpning.
Hoffotograf W. Lamm foto.

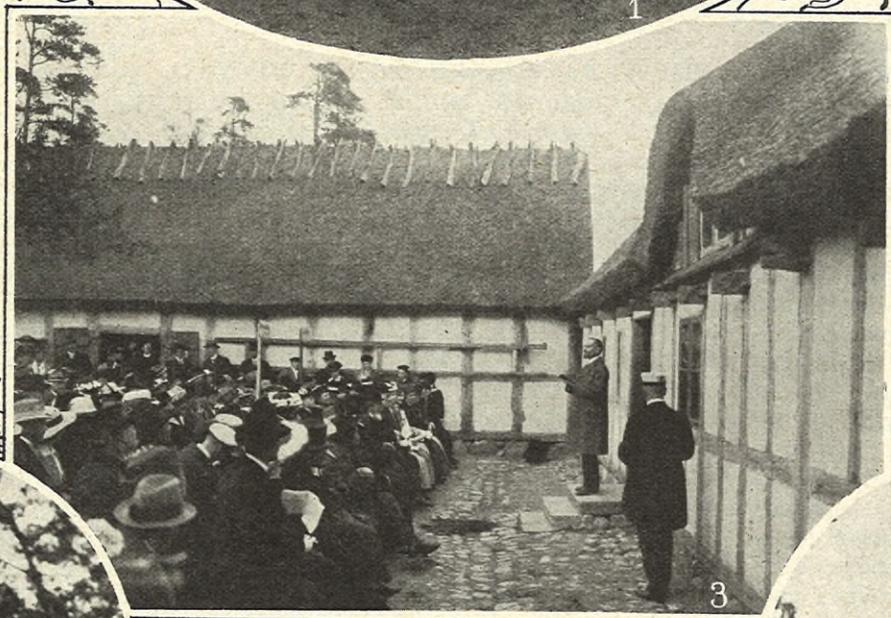

SKANSENS "SVENSKA DAGAR"

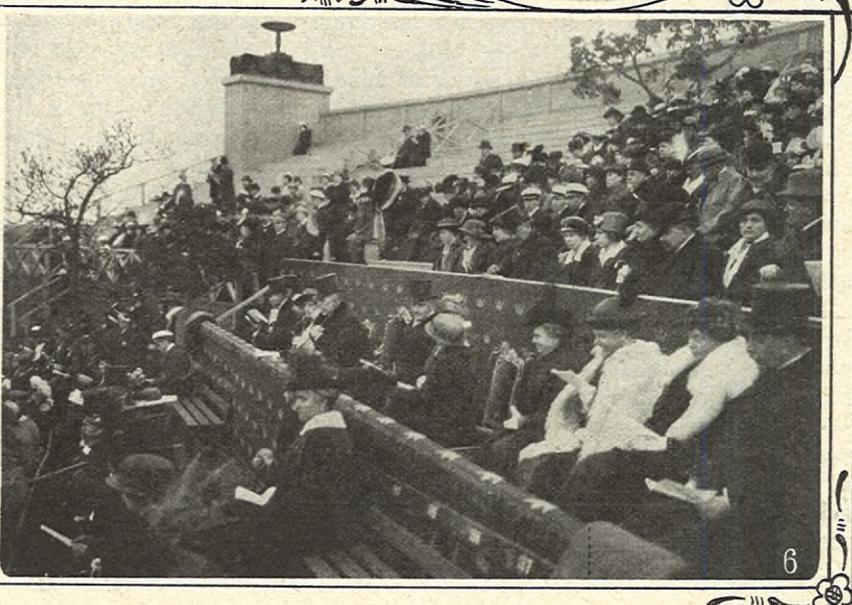
DÉN MED SKANSENS "Svenska dagar", för att bryta de traditionella vårfesternas kedja, var en god ingivelse hos friluftsmuseets styrelse, men som tyvärr stäcktes i sin utlösning af ett kallt och delvis ruskigt väder. Torsdagen, premiärdagen, hotade med regnskurar, men fram på kvällen lättade skyarna och stockholmarna vågade sig närgolunda talrika upp till de kära höjderna för att bevittna hur professor Montelius, "allas vår Daniel", d:r Ruben Berg, Albert Engström m. fl. fände högtisstämmningens sällsynta låga med tal och recitationer. En följande dag uppträdde dr Karlfeldt, K. G. Ossiannilsson samt Ernst Diding, och äfven Selma Lagerlöf fanns med på programmet, men hennes med spänning motsedda framsägnande af någon af sina tjuusande sagor omintetgjordes tyvärr af regnet. Att den förträffliga idén med våra författares uppläsningar af stycken ur sina verk ej nu möttes af en större publiktillslutning, till följd af de ogynnsamma väderleksförhållandena, bör ej afskräcka Skansens styrelse från att hålla fast vid detta arrangemang en annan gång, ja, många andra gånger. Svenskarna behöfva komma liffligare i kontakt än tillföre med sina både levande och döda diktare — sina

vårdad och frappant välklingande sång. Likaså förtjäna kör och orkester loford och deras ledare, hofkapellmästare Järnefelt, som säkert och med musikalisk smak ledde det hela. Regien hade herr Ivan Hedqvist åtagit sig, en ingalunda lätt uppgift, men löst med största skicklighet. Dramatiskt är ju detta oratorium ingalunda, personerna komma, sjunga sina partier och gå igen, och monotonien hänger som en sky öfver det hela. Men regissören hade med sin arrangeringsförmåga ändå lyckats få ett visst lif i tablorna och den vackra sceniska inramningen skänkte ökad stämningstyrka åt det hela. Allt var således för att ge en värdig prägelse åt Skansens "Svenska dagar", men solen och värmen, de största af alla festarrangörer, behagade nyckfullt undandraga sin medverkan — en uraklätthet, som vi hoppas att de nästa gång vilja reparera. — Vår öfversta bild framställer Gustaf Adolfspelets hufvudfigurer: Leubelfing, fru Järnefelt, konungen, herr Herou, hertig Bernhard, herr Bergström, bilderna 2 och 4 återge professor Montelius och dr Karlfeldt i talarstolen, bild 3 herr Ossiannilsson läsande inne på Raflundagården, och nederst föreställningen på friluftsteatern samt den amfiteatraliska åskådarplatsen med de kungliga i midten.

stora diktare n. b. — och skalderecitationer i fria naturen inför feststämda människor borde kunna slå många bryggor mellan hvardagsvärlden och diktens förtrollade riken. Äfven vår tonkonst var lyckligt representerad på de "Svenska dagarna", dels med symfonikonserter och kammarmusikafstnar, med våra främsta svenska komponister som dirigenter, dels med ett stort festspel "Gustaf Adolf", Max Bruchs i oratorieform hållna tondikt, ypperligt framfördt på Skansens friluftsteater. De tre hufvudpartierna, Gustaf Adolf, Leubelfing och hertig Bernhard, sjöngos af herr Herou, fru Järnefelt och herr Einar Bergström och alla utmärkte sig genom

LIFVETS BIOGRAF

Glöm ej hämta skatterna ur skogens skattkammare.

HON SATT UTANFÖR POTATISKällaren, midt i solbadet, tillsammans med sina fyra yngsta och skar sätpotatisen, medan hennes tankar plöjde i de gamla vanda fårona.

Hur skulle hon bära sig till för att få snygga skor och kläder åt de tre minsta pojkarna till examen. De fem äldsta hade då gudskelof slutat skolan och några af dem voro redan ute i lifvet, medan de andra ännu höllo sig hemma och hjälpte henne och far.

Nej, i år var det alldeles för galeit — så dyr som all köpmat blifvit och allt annat också, som de nödvändigast måste ta från boden. Inte en slant hade de till öfvers. Och hur hon tänkte och grubblade — så det rakt blef som kinesiska bokstäfver i hjärnan på henne — så kunde hon inte finna någon lösning.

Med en tung suck makade hon tillbaks hufvudduken och lät knifven ett ögonblick hvila, medan hon såg ut öfver landskapet med sin vakna blick, hvilken liksom förädlats och klarnat i kärlekens och lidandets eld: — Ack ja, visst är det härligt om våren, tänkte hon, när körsbären stå i blom och grönskan är så ung och frisk, bara en inte hade de där bekymren som gnafde och gnafde — så en inte kan förstå att det finns något kvar att gnafva på.

Men i detsamma märkte hon, att därför att hon släppt taget ett ögonblick och låtit tankarna gå vill, så hade barnen börjat nojsa och kasta sätpotatis på hvarann och hon kom till den slutsatsen, som så många gånger förr, att det var bäst att bara ägna sig åt stunden och låta vår Herre ta hand om resten.

Efter en stunds tystnad, då endast knifvens kras genom potatisen hördes, sade yngsta pojken med en nyfiken intresserad min. — Ser I, där kommer en af herrgårdsfröknarna, hvad tror I ho vill oss? Och mors gamla frötta hjärta började genast klappa i någon slags anande förhoppning.

Sedan fröken på sitt glada sätt hälsat, tagit i hand och frågat hur det stod till med dem alla på Bergen, så kom hon fram med sitt märkliga förslag.

— Jo, ser ni, sade hon, i dessa svåra tider, då nöden står på lur och kriget blossar snart sagt öfver hela världen, då har man mindre än någonsin rättighet att låta någonting förfaras. Allt måste vi ta vara på, allt måste vi utnyttja.

— Och just nu stå skogarna fulla af de dyrbaraste skatter. Kom hit bara, gossar, så ska ni få se, och skraftande öppnade hon på förklädet, som hon höll ihop som ett litet knyte.

Beundrande tittade de dit: — Asch, hvad var det! Tockna där murklor, di kalla, och några små brännässlor. Hvarför kom fröken dit och skojade med dem på det sättet.

— Ja, rynka på näsan ni, skraftade hon, men gör nu som jag säger och ni skall snart få se att hvarje murkla och hvarje liten nässeltopp kommer att bli till koppar och silfver för er.

Så talade hon om, att hon beräknat, att de

kunde få minst tio öre lifern för så väl murklor som nässlor och att hon skulle köpa allt de kom med. I sin tur ämnade hon sedan torka härligheten och sälja billigt till alla sina anhöriga i staden. Och på så vis kunde det bli till förtjänst och glädje för dem allesammen. För att inte tala om tillfredsställelsen att inte låta skogens skatter förfaras.

Mor i Bergen blef alldeles röd af glädje och lofvade att så snart de minsta barnen hade en ledig stund, skulle de få gå ut och plocka murklor, som ju hela skogen stod full af, medan gammelmor kunde repa nässlor, för det var ju lite mer fålamodspröfvande.

Nå på tio dagar hade gammelmor och barnen i Bergen plockat ihop slant för slant — inte mindre än tjugusex kronor och sjuffiofem öre. Men tänk nu på — ni alla i Sveriges bygger från norr till söder — att ännu finns oändligt mycket att hämta ur skogens skattkammare, medan bekymrade mödrar grubbla på hvar de skola ta slanten.

HEDVIG SVEDENBORG.

“Obruten mark.”

Husmoderföreningar — en tanke att ta vara på.

SOM VÅRA LÄSARE TORDE MINNAS, lästes i *Idun* för den 9 maj ett kåseri ”Obruten mark”, där förf. förde fram tanken på bildandet af husmoderföreningar, genom hvilka landsbygdens kvinnor och stadens skulle såsom producenter och konsumenter träda i förbindelse med hvarandra till begges bättnad. En af de många skrivelser vi mottagit i ämnet, och hvilka undantagslöst gilla författarinnans idé, offentliggöra vi här nedan. Samtidigt kunna vi meddela att förf. till ”Obruten mark” i ett af de närmaste numren kommer att offentliggöra en ny skiss, som skildrar bildandet af den första husmoderföreningen, så som hon tänkt sig saken borde ske. *Iduns* redaktion lämnar gärna spalterna öppna för korta, sakliga inlägg i frågan, helst om de innehålla något praktiskt förslag.

Landsbygdens impedimenter.

HÄNK ATT DET KAN FINNAS Någon ute i världen, som kan ha precis samma tankar som en fru långt borta på landet går och hvälfver i ensamheten! Och att de så fått komma fram i dagen, t. o. m. komma in i *Idun*, vår egen kära tidning, där de kanske kunna verka befruktande och upplysande och — kanske — sätta krafter i verket, nog mäktiga att åvägabringa ”hjälp åt kvinnor från kvinnor.”

Denna idé om sammanslutningar mellan städernas och landsbygdens kvinnor i form af ”husmoderföreningar,” efter det i artikeln omtalade tyska mönstret, vore säkerligen en tanke att ta fasta på, ty två stora grupper af vårt lands kvinnor skulle därigenom kunna hjälpa hvarandra till ömsesidig bättnad.

Den bildade klassen är ju numera så starkt decimerad ute på vår svenska landsbygd, att åtminstone i vissa trakter af vårt land, på milslånga sträckor som dess representanter endast finnas invånarna i prästgårdarne och i en och annan herrgård samt några enskilda familjer dessutom. Dessas damer kunna nog i de flesta fall säga som gamla ”majorskan Adalbert” att ”det går alls ingen nöd på dem, fast nog skulle de bra gärna vilja ha sitt lilla bestämnda, — men då skulle det bli brist i en annan ända, så är det med den saken.” Ja, hon har rätt, gamla majorskan, det finns verkligen en sådan massa stora utgifter i hemmen på landet, som hemmen i staden nog ingen aning ha

om. Därför kommer nog ofta den tanken för frun på landet, att det vore bra roligt att kunna förtjäna något själf, något eget, ty tid har hon ofta till öfvers. Men det är så svårt, detta, för landsbygdens bildade kvinnor. Nog kunde de ha mycket att sälja af produkterna ur den ofta stora, och delvis af dem själfva, omsorgsfullt skötta trädgård de ha att förfoga öfver, ofta är den kanske förenad med hönsgård och bigård, ur hvilka husets damer nog kunde utvinna några inkomster. Vanligen är trädgården så stor, att den producerar mycket mera än som åtgår till det egna hushållet. Och då man har en stor vacker trädgård med jord i bästa kultur för grönsaks-, bär- och fruktodling, vill man naturligtvis inte låta den gro igen, utan fortsätter år efter år att så, sätta och skörda alla slags härliga grönsaker och annat.

Om att, enligt tidningarnes uppmaningar i dessa dagar, ”fillgodogöra sig hvartenda litet spädt spenatblad och hvarenda liten smal rabarberstjälk” kan ju icke ens bli tal. Det räcker så innerligen väl ändå — och blir öfver. Vill man sälja litet för att få något för sitt arbete i trädgården, får detta lof att ske, när man får ”bud” in till sitt närmaste kulturcentrum, vanligen ett stations- eller municipalsamhälle, där det finnes en liten s. k. handelsträdgårdsmästare, och där de flesta inbyggarna ha en liten fäppa, där de sätta litet potatis, dill, persilja, sockerärter och kål, hvarmed deras hufvudsakliga grönsaksbehov är fylldt. Trädgårdsmästaren tycker han inköpt ett stort lager, då man fått sälja 10 blomkålshufvud och 8 kg. skärböner till honom, ”så nu behöfver han ej mer på länge.” På hotellet kan det hända, att då man utbjuder härliga vaxböner, stora, mjälla och gula, man mötes af frågan: ”hvad är det där för något, sådana där böner har jag aldrig sett, duger di?” Återstår nu att koka in och lägga in och sylta och torka för sitt eget hushåll så mycket man någonsin orkar och hinner, men är ej hushållet allt för stort blir ju behöfvet fylldt till slut.

Men — nu skola vi tänka på den andra gruppen af kvinnor, städernas kvinnor, husmödrarna i alla de många välbärgade hemmen i städerna. Skulle det icke vara en afsevärd fördel för dem att känna till någon, hvarifrån de kunde få sitt förråd af inläggningar, sylter, sallader m. m. färdigt för vinterbehöfvet, utan deras eget arbete, och utan att det kanske blefve så mycket dyrare än om de själfva lagt hand vid det, ty de måste ju först köpa själfva råmaterialet, hvilket frun på landet har ”oköpandes”. Nu menar jag naturligtvis icke att tala om ”vrakpris”, men säkert är, att fruarna på landet finge god vinst på sina sylter och inläggningar, om än stadsfrun finge vida bättre pris på dem, än hvad sådana betinga i den allmänna handeln, där ju som vanligt mellanhanderna fördyra allt. Men vi ha också mycket i våra trädgårdar, som tål vid att sändas till konsumenten i färskt tillstånd ifrån den första färska potatisen och sparris (tänk så dyr den är i städerna!) och till blomkål, lök, böner och den allra senaste brüssel- och grönkålen! Men hvar nu finna afnämare till allt detta? Annonsera med utsättandet af sitt namn drar man sig för, och det är ju också oviss.

Men äfven i många andra afseenden kunde landsbygdens kvinnor ha nytta af att städernas kvinnor finge tillfälle att tillägna sig frukterna af deras arbete. Landsbygdens fruar äro ofta mycket skickliga i att baka godt fint småbröd, och då de vanligen ha smör, ägg och ved till själfkostnadspris, kunde stadsfruarna kanske genom en dylik förmedling få köpa stora burkar med läckra pepparkakor och annat godt hållbart småbröd vida billigare och kanske bättre än nu på hushållsskolor och ”hembagerier” i städer.

Andra af landsbygdens bildade kvinnor ha ett stort intresse för blomstervärlden, och odla dessa Floras barn med stor sakkännedom och kärlek både sommar och vinter. Unga plantor af palmer, kakteer, rosor och många, många fler ginge godt att sända väl emballerade, och säkert vore

husmoderns glädje stor både i det hemmet, som för godt pris finge sin lifsglädje ökad i form af färgglada blommor eller djupgröna bladväxter i sin stadsvåning, och i hemmet på landet där frun, utom sitt nöje af att se sina plantor växa, äfven visste att hon hade en liten egen inkomst af sitt arbete med dem.

Direkt förbindelse vunne båda på.

Men huru kunna åstadkomma en dylik, och huru kunna undvika de Scylla och Charybdis, på hvilka ett sådant företag skulle kunna stranda, och som heta fraktkostnader, och den rädsla för osäkra förbindelser, som på båda hållen kan hindra företagets framgång! God kontroll och säkerställande af de inledda förbindelserna vore dock nog ej så svår att få till stånd.

Och säkerligen är det mången med mig af landsbyggdets kvinnor, som undra med intresse i sin undangömda vrå om det skall finnas ute i världen några kvinnor nog rika på intresse, kraft och affärsbegåfning för att kunna taga initiativ till att få till stånd äfven här i Sverige en "husmodersförening", som gjorde idén "kvinnors hjälp åt kvinnor" till verklighet.

Tänk om Idun, som så många gånger förr gått i spetsen, då det gällt att stödja det kvinnliga arbetet, kanske äfven denna gång ville öppna sina spalter för ett tankeutbyte mellan stadens och landets kvinnor om denna sak?

Kanske däraf det förlösande ordet kunde uppstå, som gaf någon en idé, som klarade upp det hela!

LANDSFRU.

Carolina Danielsson.

25 år i barnavårdsarbetets tjänst.

DEN KVINNA, SOM I DAG ÄR berättigad att presenteras genom Idun, har under ett kvarts sekel på ett berömvärdt sätt fyllt den svåra uppgiften att vara en mor för andras barn.

Man måste ha en stor fond af kärlek för att lyckas i en sådan uppgift. Då jag vid ett besök i Gellivara barnhem såg "mamma Calina" stå omringad af mer än ett halft-hundrat barn af olika åldrar från två till sexton årsåldern, förstod jag, att hon lyckats i sin uppgift att vara "mamma", ty barnögon återspegla som ingenting annat det sanna förhållandet, och barn förstå bättre än några andra, om kärlek är af äkta halt.

Fröken Danielsson började sitt arbete på barnavårdens fält som föreståndarinna vid prins Carls uppfostringsanstalt på Gålö. Var sedan med om att iordningsställa Gefle stads år 1900 nyinrättade barnasyl, den hon förestod tills hon drogs ändå längre norrut och blef föreståndarinna vid Gudmundrå kommuns stora barnhem, där styrelsen tyckte sig göra en oersätlig förlust, när hon efter några år ansåg det vara sin plikt att resa upp till Gellivara och taga hand om därvarande kommunala barnhem.

Fröken Danielsson, som äger en eminent organisationsförmåga, kan ha det goda medvetandet, att hon har ledt in nya företag på goda banor.

Och hvad Gellivara barnhem angår syns det nu vara ett mönsterbarnhem.

Hälften af barnantalet anskaffas genom barnavårdsnämnden i Gellivara och rekryteras från moraliskt undermåliga hem. Med synnerlig glädje konstaterar föreståndarinnan, att de fall ha varit ytterst få, då ej barnen efter några års vistelse i barnhemmet blifvit omdanade därhän, att de, trots förut vidriga omständigheter, lofva godt för framtiden.

Det är många barn från finsktalande hem,

Carolina Danielsson.

som intagas i detta barnhem, hvilket i många afseenden har likartad uppgift med Norrbottens arbetsstugor.

Liksom i dessa söker man också i detta hem anknytningspunkter mellan det bästa i barnet och det bästa i lifvet. Den tillfredsställande arbetsglädjen tillvaratages och odlas. Barnen få sin blick riktad på arbetets resultat som en motsats till sysslolöshetens ofruktbarhet.

40 stycken af barnen, d. v. s. de mer försigkomna, ha egna små trädgårdsland, och härliga grönsaker växa i den nyanlagda trädgården så högt ofvan polcirkeln.

Med en rättares hjälp sköta gossarne ett litet landbruk jämte en ladugård med sex kor, grisar, kaniner och höns. F. ö. väfves, sys, lagas mat och städas med barnens hjälp, då de äro lediga från skolan. Hela hemmet är ytterst prydligt hållet med korkmattor i de 23 rummen. Gellivara kommun anslår årligen mellan 14- och 15,000 kronor till hemmets underhåll. Själffva byggnaden är ej uppförd för ändamålet, utan har förut tjänat ett helt annat — senast varit ett illa känt utskänkningsställe. Fattigvårdsstyrelsen i Gellivara är hemmets officiella myndighet.

Föreståndarinnan, fröken Danielsson är född i Hakarp i Småland, där hennes far hade en större gård, och fyllde nyligen 50 år.

Redan vid 7 års ålder började hon sköta sina småsyskon — så hennes barnavårdsarbete tog sin rätta början för mer än 40 år sedan. Hon har aldrig sökt en plats, utan följt andras begäran att komma dit, där hon

Mamma Carolina med de minsta.

trott sig ha ett värf att fylla. Hennes erfarsamhet återvände naturligt nog på den stora mångahanda afseenden. Men hon har också i likhet med andra för längesedan insett, att folksjälen hårda jordmän är värd att uppbuka.

När skall arbetet därmed börja, om inte om våren — och med barnen?

JULIA SVEDELIUS.

Från vårens bokmarknad.

Anna Lenah Elgström: Stjärnan, hvars namn är Malört. Krönikor och berättelser.

Här möter oss en stark och egendomlig bok! Den står på ett betydligt afstånd från dagsnovellistiken med dess ofta perspektivfrånga vyer och brist på känslöstyrka. Dessa fem noveller i medeltidsram framkalla visionen af ett offeraltare i en Böcklinsk cypresslund, dit människor tåga än vacklande och böjda, än trotsiga eller strålände af martyrens extas, för att offra allt hvad de haft kärrast och skattat högst i lifvet.

Det är onekligen mindre vanligt att en modern svensk författarinna i sin diktning höjer sig till ett så etiskt patos som här sker. I samtliga novellerna vaggas kärlekens stora passionsros, men dess doft såväl som dess strålände purpur afskakar sig efterhand jordiskhetens egenskaper; erotiken blir ej en kropparnas utan en själarnas extas, en helig offergärning, som utplånar alla jordbundna böjelser och förbereder evighetslifvet.

Anna Lenah Elgström visade redan vid sitt första framträdande som författarinna en säregen litterär fysionomi. Det fanns något på en gång strängt och ödmjukt hos de människor, hon skildrade, och de räknade minst af allt någon frändskap med de nutida romanfigurerna från Östermalm eller Saltsjöbadsvillan. De lefde under en högre himmelshälfning och deras blickar sökte något bortom tidsgränsen. Anna Lenah Elgström skulle ej varit tänkbar under sekelslutet, då själfhäfdelsen med dess naivt uppstudsiga fodran på "individens rätt att lefva sitt eget lif" högtidligen sattes i världen. Hennes gestalter åtrå visserligen lifsnjutningen med all den ifver, som ligger i människans natur, men då konflikten mellan begär och plikt, mellan själfvisk och osjälfvisk kärlek ställes på sin spets, böja de sig i extatisk offerlust. Därför äga de ett sublimt drag, något af ett himmelstecken inristadt på sin panna.

Rent konstnärligt stå dessa noveller mycket högt, dock med någon reservation för slufnovellen "Då liljorna blommar", hvilken icke äger de öfrigas stränga byggnad och helgjutna stämning. Prosan, som i föregående arbeten var väl tung i sina långa, ordöfverlastade perioder, har här vunnit i smidighet och koloristisk och tonal kraft. Det finns sidor, hvilka i sin lyriska mjukhet klinga som Schumannsk musik, medan andra äga något af stålets klang och rytmen i en brusande ridt.

Bengt Berg: Där krige trasar. Skisser från kampen i Öster.

"Det var en kväll, när fanalerna brunno till tecken att kosackerna bruiit in öfver landet..."

Med dessa ord börjar inledningsnovellen "La petite comtesse". De klinga som en trumpetsignal, och har läsaren den allra minsta smula fantasi, ser han ögonblickligen detta Ost-Europas slättland, gränslöst som evigheten, insvept i aftondunklet och färgadt af eldskenet, medan det blir oro i byarnas och gårdarnas lugna lif inför den annalkande

krigsfaran. Författaren är en mästertlig berättare, man får söka hos Zola, Maupassant och Tolstoj för att finna motsycken till dessa på en gång exakta och raskt målade skildringar. Det hvilar en manlig poesi öfver hvarje sida, där träffsäkerheten i återgifvandet af striderna, marscherna, lifvet i skyttegrafvarna täflar med skärpan i teckningen af enskilda scener och af karaktäristiska människor.

Till exempel den unga grefvinan Gisela Ronau, La petite comtesse, som vuxit upp bland hästar i Lithauen, där "hvarannan person var en häst, de öfriga småadel och judar med polskt pack." Lysande skildrar Bengt Berg den unga amazonen och hennes flock af ungdomsyra hästar, med hvilka hon jagar fram öfver slätten, och vidare hur dessa hennes fyrbenta vänner vid ett tillfälle rädda henne undan en vild kosackpatrull. Detta är alltigenom utsökt berättarkonst.

Den tyska soldatens förmåga af nyttig verksamhet under bataljernas korta pauser belyses i den intressanta novellen "Vår by i fronten" — och endast läsningen af dessa sidor borde vara nog för att öfvertyga alla anti-germanskt sinnade människor om det oriktiga i att stämpla tyskarne som nulidens hunner.

Slutnovellen "Krigets skönhet" kvarlämnar ett outplånligt intryck hos läsaren. Den är ett skärande dödsackord, en i sin våldsamma tragik stigande förbannelse öfver grymheten i det blodbad, som nu besudlar världen.

Karin Smirnoff: Vår brytning. Att debutera under skylten "August Strindbergs äldsta dotter", som denna boks författarinna nödgats göra, medför en ganska afsevärd risk, eftersom erfarenheten ger vid handen att ryktbara mäns ättlingar sällan eller aldrig äga sådana kvalifikationer, att de kunna föra sina fäders runor med den äran. Naturligtvis öppnar man fru Smirnoffs roman med en viss nyfikenhet, undrande, om man skall ha lyckan att möta något af hennes fars geniala berättarkonst på de många sidorna.

Nå, den glädjen undgår man, som så mycket annat fröjdefullt man hoppas på i denna illusionsrika värld. Därmed vare icke sagdt att det ej utkommer debutböcker åtskilligt klenare rustade än denna. Bokens hjälfinna, en katolsk generalsdotter i tonåren, genomgår en religiös kris, som en tänkande och kännande ungdom ofta gör, och under den religiösa extasens inflytande lefver hon ett inre lif af hopp, tvifvel och flickaktig oro. Så kommer konflikt med modern, öfverspända drömmar och längtan att taga nunneslöjan samt rymning från föräldrarna för att nå klosterfriden. Fadern återför henne till hemmet, och skildringen slutar med ett litet meningsutbyte mellan den unga Helena och en socialist, Kristiernson, hvilken förespeglar henne att hon en dag med glädje skall lämna kyrkan för att omfatta en mera praktisk religionsform, den, som syftar till att dana ett himmelrike af jorden.

Författarinnan har icke lyckats fördjupa sina händelser och figurer, de röra sig på en ganska trång och grund scen och ingen af dem har en egenartad skiftning, som röjer att en stark författarpersonlighet behärskar dem. Hvad som däremot genast faller i ögonen är den lätthet med hvilken författarinnan skrifer. Stilen har mognad, rapiditet och en om ock tunn färg öfver sig — något af akvarellens lätt anbragta kolorit. Af allt att döma finns hos henne ämne till en god följetonist.

Den gamles vår.

VID FÖNSTRET HAN I DRÖMMAR
står

och nickar för sig själf.

Han stryker öfver grånadt hår
och lyss till sorl, som honom når
från vårens yra älf.

Mot rymd, som strålar underbart,
han resigneradt ser.

Hans tanke målar årens fart
och tungt han hviskar: Kart, blott kart
är allt, som lifvet ger.

Hvem lyfter lyckans mogna frukt
mot åldershöstens ro?

Hvem kan på vårens ljufva lukt
och odlarmödans ans och lukt
i pröfningsstunder tro?

En dröm, som gäckar yr och het,
ger lifvet en och hvar.

Man sträfvar — hvarför? — ingen vet,
ty inför rymd och evighet
ej mål vår lefnad har.

Och dock när solen utanför
vår boning vandrar varm
och vårens sus vårt fönster rör,
det är en oro, som oss stör,
en längtan i vår barm.

En faun då hviskar heta ord
trots våra gråa hår

och liljor blomma på vårt bord.
Ack, smärtsamt tinar hjärtats jord
till en bedräglig vår!

GUSTAV ÅSTRÖM.

Lady Hamilton. Hennes lefnad och kärleksöden. Roman af H. Schumacher, Auktoriserad öfversättning af Sam Kellin.

Både häfdatecknaren och romanskriivaren äro flitiga protokollförare. Det finns intet mänskligt lefnadslapp, som undgår deras iakttagelse och berättarkonst, förutsatt att detta lefnadslapp inneburi något anmärkningsvärdt i en eller annan riktning. Hvad nu den kvinna beträffar, som under namn af Emma Lyon eller Harte, sedermera lady Hamilton, spelade en framträdande roll i Londons sedekrönika på 1700-talet, så var hennes lif, för att tala med Egron Lundgren, så pass "kulört," att det gaf stoff åt många memoarförfattare och historieskriivare.

Nu är hon äfven införlifvad med skönlitteraturen af en företagsam tysk skribent H. V. Schumacher, och för den, som begär en spännande förströelseroman, hvilken på samma gång äger förtjänster i fråga om karaktärsteckning och psykologisk analys, är boken värd de stunder man offrar på dess läsning.

Det märkvärdiga med lady Hamilton var som bekant hennes ovanliga skönhet och många kärleksförbindelser med högtstående personer. Hennes andliga egenskaper torde ej ha varit betydande i samma grad. Men romanens författare har sökt rättfärdiga hennes af historien omvitnade sedeslöshet genom att skildra henne som en i flera afseenden karaktärfast kvinna, hvilken energiskt sträfvade att arbeta sig upp ur den förnedring, hennes fägring och oerfarna ungdom skapade åt henne. Läsaren får ovillkorligen sympati för den stackars bondflickan, som kastas hufvudstupa in i världsstadens lastbaraste och rikaste kretsar, inför hvilkas orgier hon vämjies samtidigt som hon slites mellan önsknigen att vara hederlig och lusten till ett lif i lyx och njutningar.

Berättelsen är skriven med artistisk verve, fränsedt en något väl purprad stil här och där och en stundom uppstyld dialog, som leder tanken till en del romanskriibenter från förra århundradets midt. Boken prydes af förträffliga reproduktioner efter den engelske målaren Romneys taflor, till hvilkas härliga kvinnogestalter lady Hamilton stod modell.

Carl-August Bolander: Svenska diktare just nu. Litterära essayer.

Det är oss obekant, om denna boks auktor hör till 80-talet eller räknar sig till ett senföddare släkte. Att 80-talet emellertid har hans stora sympatier framgår af essayen om Ola Hansson, i hvilken denne det nya Skånes förste och kanske känsligaste skald omsvepes af en martyrgloria, som han ju också af olika omständigheter, hvilka det här vore för långt att ingå på, verkligen fått sig tilldelad. 80-talet lär ju ha spelat ut sin roll, och enligt åtskilligas förmenande har det aldrig varit af någon egentlig betydelse för vår diktning.

Nå, den satsens ohållbarhet kräfver inga ord för att bevisas. Gå hvar som helst i de senare årtiondenas vittra eller episka litteratur, och musten däri, hämtad ur 80-talets jord, skall snart göra sig påmind.

Ola Hansson är den ännu kvarlevande af de betydande männen från det stora genombrottsdecenniet; ärrad och sårad i striderna för sin konst och sin lifsuppfattning går han nu tigande i den nya tiden, hvars luft kväfver hans röst. Så ser essayförfattaren honom, och vibratot i denna teckning är ej att misstaga sig på.

Verner von Heidenstams dionysiska glädjeförkunnelse får ett dåligt betyg. Den är ihålig, teatergrann, oäkta med ett ord. Men det torde vara att missuppfatta en solig söndagsstämning, som genomgick den svenska dikten vid sekelslutet och skänkte oss mycken och oförgänglig skönhet, hvilken vi sannerligen ej vilja vara förutan. En verkligt frisk ton genomgår teckningen af Albert Engströms författarskap, hvaremot Hjalmar Söderberg, Karl Erik Forsslund, Per Hallström m. fl. äro sedda mera negativt.

Boken saknar ej förmågan att väcka intresse, men någon för kunskapen om ett stort litteraturskede befruktande essaysamling är den knappast.

E. H—N.

SVALÖFS

**SNABBKOKANDE
KORNGRYNS-
FLINGOR**

tillverkas utestufande af bästa svenska tvåradiga korn,
duga till gröt, välling, soppor, pudingar, bakverk, febröd, pannkakor m. m.,
lämna en välsmakande, näringsrik, lättsmält och fullkomligt ren föda samt
tinnas att få i svarje vätsorterad specerifhandelt.

Allmänna
Svenska Utsädes A.-B.,
SVALÖF

**Kom ihåg
insamlingen för
de nödlidande i
Polen!**

Ett sant ord är att F. Paulis Azymol Stimulus är det mest antiseptiska och för håret mest välgörande hårvatten som finnes i marknaden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 6—12 JUNI 1915.
SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; äggstanning i form med bräckt skinka; mjölk; kaffe eller te med giffar. Middag: Graflax med spenat; färserad kalfstek med fransk potatis och grönsaker; glace-maräng.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Bäjärska bullar med stufvade turska bönor (konserverade), potatis och salad; katrinplommonkompott med vispad grädd och kakor.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttbullar med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk juliennesoppa med klomp; sik, stekt med gräddsås och potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; delikatess-sill med (färsk) potatis; kaffe eller te. Middag: Pudding af kalfstek (rester från söndag) med grönsaker; rabarberkräm med grädd.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stångkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa med

Husmödrar
som äro praktiska använda
**Gahns
Skursåpa**
till sina diskbankar, kökskärl, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

spenat och krutong; fläskpannkaka à la Idun.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff; stekta bananer.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna (rester från fredag) med rödbeter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med äggstanning; mondaminkräm med mjölk.
RECEPT:
Äggstanning i form (f. 6 pers.). 6 ägg; 3 kkp mjölk, salt, socker.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).
Beredning: Äggen vispas väl med mjölken, och kryddorna tillsätts. En blockform eller spikum smörjes med smör, äggblandningen hålles däri, lock pålägges och formen ställs i vattenbad otvanpå spisen. Därvid tillses noga, att vattnet ej får koka utan endast hållas hett, tills stanningen är lagom fast, annars blir den lätt vasslig.
Uppställes på varmt fat, garneras med persilja och serveras till bräckt skinka eller korf, stekt kött eller fisk.
Äggstanningen kan äfven gräddas i vattenbad i ugn.
Färserad kalfstek (f. 12 pers.). 2 kg. benfritt innanlår, 1 1/2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvit-

peppar, 1 stor morot, 1 chalottenlök, 5 persiljestjälkar, 1 lit. buljong.
Till färsen: 5 hg. af köttet, 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1 äggula, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 1/2 dol. grädd, 1 burk tryffel (1/8 lit.), 2 oliver, 25 gr. salt utunga.
Risbotten: 3 hg. billiga risgryn, 1 1/2 lit. vatten.
Till garnering: 3 morötter, 1 burk ärter (1 lit.). 1 burk haricots-vert (1/2 lit.), 1 burk sparris (1/2 lit.), 2 blomkålshufvud, 4 msk. smält smör (80 gr.), fransk potatis, grönsalad, persilja.

Beredning: Köttet bultas, tor-kas med en duk urvriden i hett vatten och späckas rundt om, det uppskäres därefter vid ena kortsidan, så att det bildar en stor ficka. Så mycket kött skäres ut försiktigt, att det blir 5 hg. och därefter beredes färs på vanligt sätt. Tryffeln skäres i strimlor, oliverna i små trekantier och tungan i fina tärningar och tillsätts sist i färsen, som bör vara ganska fast och noga afsmakad. Köttet fylls med färsen, och öppningen sys igen väl. Det brynes i smöret tillsammans med den ansade och i skifvor skurna moroten, den skalade löken och persiljan och beströs därefter med en blandning af saltet och pepparn. Den kokande buljongen spädes på och köttet får sakta steka, med tätt slutet lock, tills det är mörkt, eller omkr. 3 tim., hvarunder det ofta öses öfver och vändes några gånger. Steken skäres i tunna skifvor, hvilka sammanläggas, så att den ser hel ut, hvarefter den lägges upp på en botten af risgryn.
Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, sättas på i det kalla vattnet och få koka, tills de äro mjuka, eller omkr. 20 min., då de upphållas i durkslag och få rinna af väl. Riset formas på serveringsstatet till en 3—4 cm. hög, jämn sockel, som bör stå några tim., så att den blir fast.
Rundt omkr. köttet garneras med de kokta morötterna, vackert skurna med legymknif, ärtorna, bönorna och sparrisen, upphettade i vattenbad, den kokta blomkålen, fransk potatis, grönsalad och persilja. — Grönsakerna öfverhållas med det smälta smöret. — Såsen serveras afredd, tillsatt med tjock grädd.

Glace-maräng (f. 6 pers.).
Maränger: 150 gr. florsocker, 3 äggulor.
Till fyllning: 4 dol. vaniljglace.
Beredning: Sockret siktas genom fin sikt. Agghvitorna vispas till hårdt skum och sockret iblandas försiktigt, med gaffel, i ägghvite-skummet. Massan lägges med sked på väl rengjorda och smorda plåtar i form af ägg, som slätas öfver med skeden och öfersiktas med socker. De gräddas i svag ugnsvärme (omkr. 140°), tills de äro halftorra och släppa plåten, då de uttagas, formas på ett ägg och få kallna. Marängerna fyllas med vaniljglace och serveras dubbla.

Bäjärska bullar (f. 6 pers.).
6 st. kuvertbröd (omkr. 6 hg.), 60 gr. smör, 1 tsk. finhackad lök, 1 ägg, 4 dol. mjölk, 50 gr. mjöl, 1 msk. hackad persilja, salt, närsalt.
Beredning: Brödet skäres i fina tärningar, och hälften deraf brynes i en del af smöret. I resten af smöret brynes löken. Ägget, mjölken och mjölet sammanvispas, brödet, löken, den hackade persiljan och närsaltet tillsätts, hvarefter smeten afsmakas med salt. Den formas därefter till runda bullar, som kokas i saltadt vatten 1/2 tim. Serveras med smält smör, stufvade turska bönor, potatis och salad.
Bullarna kunna äfven paneras och stekas i palm-smör.

Sik, stekt med gräddsås (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. fetsik, 1 msk. salt (15 gr.), 1 ägg, 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 hg. smör, 4 dol. tjock grädd, 3 msk. grofhackad persilja.
Beredning: Fischen fjällas, rensas, sköljes väl och torkas. Den skäres itu efter ryggen, och detta jämte alla småben borttagas. (Om så önskas skäres skinnet bort, men många anse det för en delikatess.) Filéerna ingnidras med saltet och få ligga 1 tim. De torkas ånyo och skäras i 3 1/2 cm. breda bitar tvärs öfver, dessa doppas i det uppsvada ägget och vändas i hvetemjöllet. Fischen brynes därefter hastigt i hälften af smöret i en stekpanna och lägges hvarvis med persiljan i en smord pajform. Resten af smöret lägges i flockar ofvannpå och grädden tillsättes. Ett lock lägges på formen, som därefter sättes in i ugnen, och fisken får steka omkr. 20 min. Den serveras ur formen med pressad potatis. — I stället för persilja kan hackad kapris användas.

Fläskpannkaka à la Idun (f. 6 pers.). 6 ägg, 1/2 dol. vatten, omkr. 80 gr. mjöl, 6 dol. tjock grädd, 250 gr. lättsaltadt sidfläsk.
Beredning: Äggen söndervispas med stälvisp; däri vispas vattnet och mjölet, och smeten får stå 1 tim. för att svälla, hvarefter den till hårdt skum slagna grädden tillsättes. Fläsket skäres i små tärningar, dessa stekas och upptagas ur sitt

KJOL
enligt
vidstå-
ende
bild;
af imit.
1/2-linne
Kr. 5.50
A.-B. NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.

Ekströms
EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL
EKSTRÖMS
VANILJSOCKER
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

Icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig **Chinalack** från alla andra emalj-färger. — För dåliga efterapningar varnas. Ansenkfril enl. nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghand-lare. Profkarta gratis. Fab-rikanter: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxermarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

**Hydrozon-
Salva**
för sårnader m. m.

Köp Lotter
i
Jämtslöjds-Lotteriet!

OBS! Dragning 15 juni. OBS!
Gedigna vinster.
Stora vinstmöjligheter.
Hos kollektörer samt hos lotteriets exp. Östersund.
Pris 2 kr. 25 öre.

Med
— 12,877 ex. —
Afton-Tidningens postupplaga
ökats på 1 1/2 år,
Annonsera!! Prenumerera!!

Husqvarna
Symaskiner
Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång.
Prisbilliga.
Obs! Förmånliga afbetalningsvilkor.

Under
Juni, Juli och Augusti
är
Iduns Expedition
öppen
Lördagar kl. 9—3. Öfriga hvardagar 9—4.

**Dragning snart förestående
i
Harfvalotteriet.**

Ännu finnes ett antal lotter kvar men efterfrågan är stor. **Köp** därför en lott innan det bli **för sent**.
Lotter erhålles efter rekvisition märkt I under adress **Harfvalotteriet, Skepparegatan 19, Stockholm**, antingen mot postförskott eller mot insändande af förskottslikvid **2 kr.** jämte kostnad för porto och dragningslista (35 öre).
Lotter försäljas äfven hos **Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg** samt i de flesta Pappers- och Cigarraffärer m. fl. såväl i Stockholm som i landsorten.
Anna Josephson,
Lotteriets föreståndare.

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för **hvarje** svensk undersäte, som med afseende å hälso-tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller örliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med **4,5 procent** för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: **Storkyrkobrinken 11, Stockholm.**

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för **Sidenvaror,**
Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.
P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr.
Profver & kostnadsförslag franco.
Priser erkändt lägre än i uflandets Sidenhus.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

flott. Litet af fläskflottet hålles i en annan stekpanna, smeten vispas upp, hålles i pannan, och en del af fläsktärningarna strövs öfver. Pannkakan gräddas i varm ugn, tills den är vackert gulbrun, eller omkr. 20 min. Serveras med socker. Af denna sats fås två stora pannkakor.

Soppa med spenat (f. 6 pers.). 2 1/2 hg. spenat, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 1/2 lit. efterbuljong, 2 1/2 dcl. tunn grädd, salt, hvitpeppar, 2-3 äggulor.
Beredning: Spenaten rensas, sköljes, klappas in i en duk och skäres sönder. Den fräses därefter i smöret, tills det är klart, då tillsättes mjölet och blandas väl med smöret. Den kokande buljongen spädes på, litet i sänder, jämte grädden, och soppan får koka under rörning 10 min. Äggulorna vispas upp i soppskålen, och soppan hålles i under vispning. Serveras med krontong (stekta brödskefvor).

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinbjudet befoget att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och ubetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 101. Finnes någon möjlighet att komma in i något folkskolese-

minarium, då man är fyllda 27 år? Har alltid haft häg för lärarinne-kallet, men af omständigheterna kommit in på en annan bana. — Mitt sista skolbetyg är från Högre folkskola för flickor i Stockholm. — Antagar att jag först måste genomgå något småskolelärarinneseminarium och undrar hvilket som är billigast och tager kortaste tid, samt huru lång tid man måste tjänstgöra som småskolelärarinna. — Vore mycket tacksam för svar och råd i denna sak. Aspirant.

N:r 102. Äro duntäcken praktiska, och hvar finnes dun till billigt pris? Blifvande husmor.

N:r 103. Huru stort kapital erfordras för inköp och uppsättning af en förstklassig automat? Hvem kan gifva råd och upplysningar vid inköp samt skötsel af densamma? Huru stor omsättning kan beräknas i en militärstad på 27,000 invånare, där endast en automat finnes förut? Mångårig läsare af Idun.

N:r 104. Ung studentska på latinlinjen, som gärna vill bli apotekare men ej har någon kännedom om utbildningen, undrar om någon af Iduns ärade läsarinnor kan ge henne en upplysning. Huru lång tid kunna studierna ta, och hur stort kapital fordras? Är det svårt att bli antagen som elev på apotek, och har man som sådan någon lön? Brita.

N:r 105. Skulle någon af Iduns läsarinnor vilja upplysa mig om huru

man skall kunna utbilda sig till laboratoriesköterska? Huru lång är kursen och hvad kan den kosta? Har genomgått 1-årig sjuksköterskekurs vid Sabbatsbergs sjukhus.

N:r 106. Jag har genom ställsittande arbete i kall och dragig lokal ådragit mig ledgångsreumatism och kronisk snufva samt blifvit ordinerad att resa till badort i sommar. Hvilken badort och behandling vore bäst? Kunna salicylsyrepuver bota eller endast döva ömhet och värk? Kustbo.

N:r 107. Vore tacksam få veta hur man brygger kaffe. Blir kaffeåtgången större än då man kokar på vanligt sätt, då endast 2 af familjens medlemmar dricka kaffe? Fru Helga.

N:r 108. Huru skall jag på kortaste tid kunna blifva en riktigt skicklig klädsömmerska? Har goda anlag åt det hållet. Huru dyrt ställer sig sådan utbildning? Kläder.

N:r 109. Hvad skall man få igenom för att få plats i konsthandel? Har god smak samt blick för konst. Huru lön? Inga.

N:r 110. Skulle någon kunna ha godheten upplysa mig om möjligheten och villkoren för att bli intagen på Danvikens ålderdomshem. Spero. (Forts.)

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

BREFLÅDA.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.
»Greta», Kungsäter p. r., »Sommaren 1915», Halmstad p. r. och »Verkligt intresserad» torde insända i postanvisning respektive kr. 3.—, 3.50 och 2.50, hvarefter annonserna komma att införas i först utkommande nummer. E.—. Se annonsen om pärmar i veckans Idun (B-numret).
»Familjemedlem 20 år», »Kathe», »Conversation 1915», »Sub. A. M. 1915», »21 år», »19-årig småländska» och »A. Z.» ha svar.

Verklig skönhet

kan ingen ernå utan en frisk, ren och ungdomligt blomstrande hy. Hemligheten att vinna detta vackra resultat ligger i att undvika alla underhålliga kosmetiska artiklar och för hudens vård endast använda försiklassiga varor. Ett framstående medel finnes i firman F. Paulis så allmänt omtyckta Ovicula-tvål, som är sammansatt af det sedan antikens dagar berömda skönhetsmedlet, äggämnet, blandadt med fina kosmetiska tillsatser, som göra Ovicula-tvålen till den behagligaste man kan använda. Det dagliga bruket af F. Paulis Ovicula-tvål kan i hög grad bidraga till att skaffa Eder en hy värdig EN VERKLIG SKÖNHET.

Ett - 1 - öre RISGRYN

(20 gram)

innehåller (enl. Livsmedelskommissionens broschyr) samma näringsvärde som

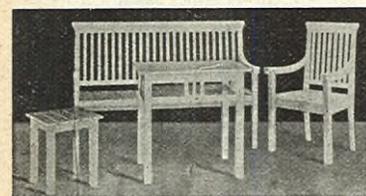
ett ägg

De smakligaste och nyttigaste rätter kunna beredas

Att beakta i dyrtider.

Garanti för ren och ädel vara erbjudes genom köp av nedanstående svenska märken.

A.-B. Göteborgs Ris- & Valskvarn
Kalmar Ångkvarns Aktiebolag.

Moderna, hvita trädgårdsmöbler. Förstklassigt utförda. Illustrerad katalog på begäran.

Rönneådalens Aktiebolag
Stockamöllan. Tel. 5.

BENNOS

FOTO-MAGASIN

15 DROTTNINGGATAN 15
- STOCKHOLM - 15

Förstklassig affär för amatörer.

Fröbel-Institutet i Norrköping.

Ansökningar till institutets ettåriga kurser, som omfatta A. *Utbildning för Kindergartan*, B. *för uppfostrarinne-kallet i hemmet* eller förberedelse för barnavårdsarbete i allmänhet, böra insändas till undertecknade före den 10 juni. Närmare upplysningar genom prospekt.

Ellen och Maria Moberg.

Herrsätra Skolgård, Högre Flickskola,

börjar sitt tredje läsår nästkommande 15 Sept. å Herrsätra lantegendom, Vagnhärad, Södermanland. Undervisnings- och uppfostringsarbetet bedrivs i enl. med principerna för de tyska »Landerziehungsheime», modifierade efter svenska förhållanden. Från H. Lär. Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolköklär. Införd språklär. Ett fåtal **välartade** barn ur goda familjer mottagas.

Anna Sundin,
Adr. Herrsätra, Vagnhärad.

Båstads Hjälpension för flickor.

Fullständigt 8-klassigt läroverk. Höstterminen börjar den 6 sept. 1915. Prospekt med ref. på begäran.

Bertha Jönsson.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärarinnekurs i matlagning och handarbete börj. 1 sept. Anmälan göres före 1 juli.

Lärarinnekurs i matlagning och lantushåll, med 2 term. i Fackskolan och 1 år å Skolans lantgård, börjar 1 sept. Anmälan före 1 juli. Anmälan till den

Lärarinnekurs (endast för skolkök), som börjar i jan. 1916, insändes före 1 nov. Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 1 sept. Elever få plats i Husmoders- och Specialkurserna samt Yrkeskursen i den ordning de anmäla sig.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård börjar 20 aug. Anmälan helst före 1 aug.

Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 20 aug.

Barnavård, teoretisk, praktisk, i Fackskolans barnhem 1-3 mån.

Lantushållsskolan å Kumlan börjar sin höstkurs 2 aug. (vinterkursen börjar 15 nov.) Friplatser och statsunderstöd för elever å Kumlan.

Tryckt program på begäran gratis och franko. Program 24 och 25 gälla.

Inspektör: Professor O. Hammarsten.
Föreståndarinnor: Fröken Ida Norrby.

Utbildning i fattigvård.

Svenska Fattigvårdsförbundets 8:de utbildningskurs

för blifvande föreståndarinnor vid ålderdomshem och fattigårdar konmer att anordnas under tiden 8 Januari-15 Juli 1916. Ansökan till kursen insändes före 1 Oktober. Kursavgift 20 kronor. Program och öfriga upplysningar meddelas genom Svenska Fattigvårdsförbundet, 6 Lästmakaregatan, Stockholm.

Arbetsglädje, ordningssinne, praktisk duglighet!

Åsgårds Skolko'oni i Jämtland,

under Läroverksöfverstyrelsens inseende stående, 5-klassigt praktiskt läroverk för välartade gossar.

Börjar sitt 10:de arbetsår Fredagen den 16 Juli.

Ansöknings tiden utgår den 15 Juni.
Prospekt och upplysningar från skolans rektor
grefve ROBERT MÖRNER, Birke, Täng.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. Frukostar o. Super serveras. Birgerjarlag. 8, Stockholm. (röd, grön o. gul språvagn stannar vid porten). Riksb. 44 01, 72 59. Allm. 125 39, 195 19.

Vårgårds Pensionat. För dem, som sätta värde på att tillbringa sin semester i fint, aktningvärdt hem, med god och välagad mat, goda sångar, härligt dricksvatten innehållande lika järnhalt, som vid Medevi brunn, friska, stärkande bad, rodd, fiske, för dem öppnar Fröken Callmén sitt vackra sommarhem, beläget vid en vik af hafvet i Stockholms vackra skärgård, från 15 maj till 1 oktober. 16 rum i förtjusande trädgård alldeles invid ångbåtsbrygga. Rikst. Skälvik 11. Postadress Skälviks brygga. Ångb. Prins Gustaf. Pris per månad 100 kr. ensamt, 90 kr. deladt rum. Kortare tid 5 kr. och 4,50 per dag. Beställ rum i tid.

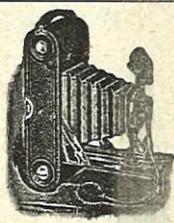
EDV. NERLIEN, A.-B.

STOCKHOLM - - LUND

Sveriges bäst sorterade fotografiska affär.

Bästa inköpskälla för fotografer och amatörer.

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

FLORODOL-TVÅLEN

och en rationell hudvård
äro oskiljaktiga.

Säljes öfverallt
å 60 öre.

Parfymeri
FLORA
GEFLE

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

EN TROENDE FLICKA, fullt kunnig i matlagning, sömnad och handarbete, erh. genast god plats som ensamjungfru i liten tjänstemannafamilj. Svar till »Godt hem», Visby p. r.

TVA FLICKOR, den ena väl kunnig i matlagning, den andra kunnig i en husas göromål, få plats i ung läkarefamilj, 2 pers. hushåll. Svar till »Sörmlandsstad», Iduns exp. f. v. b.

UNG DAM, 20 år, af god familj erhåller nu plats hos Hofjuvelerare Gustaf Möllenska. Prima ref. erfordr.

FÖR KOKERSKA, helst landtbr.-dotter, kunnig i fin. o. enkl. matlagning samt allt, som hör till landtushåll, är på grund af sjukd. gen. plats led. på större landegend. Sv. m. bet., foto o. löneanspr. t. »A. B.», Skottorp station.

LÄRARINNA. A bruk i Värmland får för kommande läsår duglig lärarinna plats att läsa med 3 flickor (1 i 3 kl., 2 i 3 förb.). Helst tysktalande, undervisningsvan, musikalisk. Svar med ref., löneanspr. till »Värmlandsbruk» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

GODA PLATSER för lärarinnor, värd., kontors-, sällskaps-, hushålls- o. barnfröknar gm Norra Inackorderingsbyrån, Drottninggat. 68, Sthlm.

GUVERNANT, fullt komp. att underv. i vanl. skolämnen, språk o. musik, sökes 1 sept. till landtegend. i södra Halland. 2 flickor i 2 förb. o. 6 kl. Svar m. bet., foto o. löneanspr. till »God o. glad», Skottorp station.

En pålitlig, barnkär och ordentlig barnsköterska, som genomgått kurs i barnavård, erhåller god plats nu genast i tjänstemannafamilj i landsortstad att sköta 3 barn i åldern mellan 4 och 8 år. Svar med lönepretentioner och betygsskrifter till »Fru F.», Kalmar p. r.

Från den 1sta Juni kan en anspråkslös, pålitlig flicka få plats under sommaren å medelstor landtgd i Skåne, att mot fritt vivre vara frun behjälplig med förek. göromål. Jungfru finnes. Eget rum. Svar inom 8 dagar till Sv. Mejeritidningskontor, St. Nygatan, Malmö, under märke »Villig hjälpredd».

Anspråkslös, bildad flicka med goda rek., kunnig i matlagning och villig delt. här, får plats i läkarfamilj, 2-3 pers. hushåll. Eget rum, gas o. elektr. ljus. Jungfru finnes. Sv. m. uppgrift om lönepret. o. d. till »Läkarfamilj», Iduns exp. f. v. b.

Ung lärarinna seminariebildad, sökes till hösten för 2 barn, 6 och 9 år. Rek. och foto torde sändas till Grefvinnan Bonde, Hesselby, Spånga.

Anspråkslös flicka

af bättre familj får plats att ensam sköta hushåll (ej profsysslor) för äldre herre. Svar till »1 Augusti», Göteborg p. r.

Frågas om någon troende

omkr. 23-årig flicka af god familj, van vid arbete och ordentlighet, ville åtaga sig en husas sysslor jämte något sömnad under sommaren mot fritt vivre och godt bemötande. Svar till »Familjemedlem», Ståldalen p. r.

Föreståndarinneplatsen

vid

Gefle Fattigvårds Barnasyl

sökes före den 15 juni 1915 genom till **Gefle Stads Fattigvårdsstyrelse**

ställd, egenhändigt skriven ansökan, åtföljd af sökandens fotografi, ålders- och frejdibetyg, läkarbetyg samt de intyg, helst i vidimerade afskrifter, sökanden vill åberopa till styrkande af sin kompetens. Sökanden skall vara i åldern 25-35 år, ogift, för barnavård intresserad och utbildad samt om möjligt äga kunskap i sjukvård och någon kännedom om en kindergartenslärarinna uppgift.

Platsen, som tillsättes med 3 månaders ömsesidig uppsägningsrätt och skall tillträdas den 1 instundande augusti eller helst den 1 juli, aflönas med 600 kronor kontant pr år jämte ett möbleradt bostadsrum och fritt vivre m. m. inom anstalten.

Närmare upplysningar lämnas af Fattigvårdsbyrån, Gefle.

Gefle i maj 1915.

Fattigvårdsstyrelsen.

Skolkökslärarinnebefattningen

vid J. Thorns slöjd- och hushållsskola i Bräkne-Hoby är ledig att tillträdas den 26 nästa juli. Lön 550 kronor. Ansökningar åtföljda af behöriga betyg insändas före den 1 juli d. å. till styrelsen för nämnda skola und. adr. Bräkne-Hoby.

Sveriges äldsta - och största - Specialfirma

BARNKLÄDER

Särskilda afdelningar för **Backfisch-Konfektion & Barnskodon** 18 Regeringsgatan.

Sändningar för ben. uralv exp. till äldre kunder samt till i landsorten kända pers. Vid rek. för minst kr. 25.- fraktfritt till rek. närm. järnvägs- eller poststation. **Akt.-Bol. M. BENDIX,** 18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat. STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE

BARNSKÖTERS KOR, som genomgått utbildningskurs i Sällskapet Barnavårds anstalt finnas anmälda å Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks och allm. telef. 4047.

STUDENTSKA önskar under sommaren komma i familj på landet (helst skogsstr.) såsom sällskap och hjälp i hushållet. Svar genast till »Fritt vivre», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

I ETT GUDFRUKTIGT HEM på landet (helst äldre pers.) önskas plats af medelåld. prästdotter att utan jungfru sköta hemmet. Svar till »Juni månad», Iduns exp.

PLATS under sommarmånaderna, som hjälp och sällskap till badort å ensam dam eller familj, önskas af ung flicka. Svar till »Maj», Iduns exp. f. v. b.

PLATS sökes af 26-års bättre flicka att tillträdas 1 el. 15 juni. Fullt kunnig i matlagning, bakning, syltning, konservering o. s. v. I öfrigt allt som hör till ett hems skötande. Genomgått hushållsskola. Innehar för närvarande husföreståndarinneplats å större landegendom. Önskar ombyte. Sv. t. »Godt liv», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, som genomgått hushållsskola och är van vid husl. syssl., önskar plats som husmors verk. hjälp. Liten lön önskvärd. Svar till »19 år», Nosaby p. r.

KVINNLIG GYMNASTIKDIREKTÖR (Centralist), som brukar vara vid utl. badort men till följd af kriget stannar hemma, önskar komma i fam. en mån. i sommar. Svar: »A. B. S.», Iduns exp.

FLICKA, som genomgått 8 kl. läroverk, med godt sätt och vana vid barn, önskar plats som guvernant och barnfröken. Svar till »15 juni», Iduns exp. f. v. b.

INFORMATORSPLATS önskas af undervisningsvan student. Annonsören innehåller i somras dylik plats och har under det gångna året gifvit privatundervisning i matematik och fysik på så godt som alla stadier, mest på gymnasiestadiet. Har äfven undervisat i svenska och tyska på lägre stadium. Svar: »Fil. stud.», Iduns exp.

SOM HUSMOR, i hem där ordning och praktisk duglighet och sparsamhet värderas, söker därtill komp. medelåld. flicka plats. Sök. är barnkär och van att omhändervarva barn. Fiprek. från fleråriga platser. Svar till »Sommaren 1915», Iduns exp., Sthlm.

STUDENT, undervisningsvan, önskar mot fritt vivre informatorsplats under sommaren. Svar till »N.», box 28, Väsby.

UNG, GLAD FLICKA önskar plats som barnflicka eller sällskap i bättre familj. Svar till »1915», Hålsingmo.

STUDENTSKA utexam. lärarinna, önskar kondition under sommaren mot fritt vivre och fria resor. Svar snarast möjligt till »Ung studentska», Drottningtorgets kiosk, Göteborg.

KV. EX. SJUKGYMNAST söker plats i familj eller medfölja till badort. Svar till »Massös», Iduns exp. f. v. b.

LÄRARINNA med intresse för elevernas studier önskar 1 sept. plats i godt hem, helst i vacker bygd. Afgångsbetyg från Statens Normalskola. 10-årig undervisningsvana. Svar till »Skogsbo», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTERE FLICKA önskar plats i litet godt hem, gärna på landet. Är kunnig i enklare matlagning, bakning o. handarb. Betyg fr. föreg. platser finnes. Lön önskas. Tacksam för svar till »1 juli», Kummelby p. r.

LÄRARINNA, som aflagt studentexamen, önskar plats i familj 15 juni -29 aug. eller en del af nämnda tid. Svar till »A.», Häljarp p. r.

Ung flicka

med realskoleexamen önskar den 1 juli plats att läsa med barn el. bitr. i hemmet, gärna skrifvgröm. Utm. rek. fr. inneh. plats. Ngn lön önskas. Svar till »19», Tomelilla p. r.

I Prästgård

önskar 16-årig glad, frisk och stark flicka gå frun tillhanda, deltaga i alla förekommande göromål samt i öfrigt få inhämta god kvinnlig bildning. Svar till Aug. Kjellén, Örebro.

Plats önskas

såsom fruns hjälpredd på herrgård el. dyl. af 30-årig huslig, bättre flicka fr. landet som genomgått folkhögskola. Är villig deltaga i förefallande göromål. Svar till »L. Gh.», Borås p. r.

Ung dam,

som i flera år idkat studier i Tyskland och är fullt kompetent i tyska språkets talande, önskar under sommaren plats i familj där tysk konversation önskas. Ref. finnes. Svar till »Tysktalande» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Kvinnlig Gymnastikdirektör,

utexam. från G. C. I., med goda betyg samt flera års praktik önskar under sommaren (juli o. augusti) plats i familj i Norrland mot fritt vivre och fria resor. Svar till »Engelsktalande 24 år», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR.

INACKORDERING erhålles i Östergötland å naturskönt belägen egendom vid skog och sjö. Jakt, fiske, varma och kalla bad, elektr. ljus, rikst., piano, tennis, croquet, radioaktivt vatten. Pris 100 kr. pr mån., deladt rum 85 kr. Nordsjö, Karlsby.

TREFLIG INACKORDERING på större egendom i närheten af skog o. sjö önskar musikalisk flicka. Svar till »Glad sommar», Örebro p. r.

NÅGRA INACKORDERINGAR emottagas å mindre herrgård med härligaste läge vid skog, sjön Vidöstern och Laga-ån i Småland. 2 km. till station. Pris 65 å 70 kr. Svar till Hildegard Lindstam (kyrkoherde-änka), Thorset, Hvittaryd.

NERVSJUKA och lindrigt sinnessjuka personer erhålla god inack. i stilla hem. Billigt pris. Svar till »Omsorgsfull vård», Iduns exp. f. v. b.

TILL HÖSTEN önskas inackorderad kamrat till egen flicka (10 år) för att genomgå 3 kl. elementarskolekurs för flickor för ung lärarinna, som med goda betyg genomgått Ahlinska skolans 8:de klass. Moderligt vård. Landtlig bostad. Referenser önskas och lämnas. Svar till »Tjänstemannafamilj i mindre västkuststad», Iduns exp. f. v. b.

HEM FÖR SPÅDA BARN öppnas 15 juni af exam. sjuksköterska med flerårig praktik från spädbarnssjukhus i Sverige och Tyskland. Äfven klena spädbarn mottagas till god, sakkunnig vård. Pris 60 kr. pr månad. Ref. Prof. E. Alin. Förfrågn. hos hemmets föreståndarinna Syster Astrid Landberg, Sthlmsväg. 22, A. T. 361, Råsunda.

GOD INACK. kan erhållas i godt hem. Förstkl. hus med nut. bekvämligh. Fina ref.; mod. priser. Rikstel. 10462 eller skriftligt till »Godt hem», Iduns exp.

I SÖDERMANLAND, 2 km. från station uthyres treflig vinterbonad bostad om 5 rum och kök samt god fruktträdgård, nära å och sjö. Hyra 480 kr. Fru E. Sandström, Lännäs.

DEN SOM FÖR SIN HALSA önskar en angenäm och lugn bostad, finner en välbyggt villa med 8 rum i skogbev. växt, stor tomt i det friska, vackra Södertälje. Goda betalningsvillkor. Adr.: I. Widell, Södertälje. Allm. 339.

OBEH. INACKORDERING erh. hos välrek., skicklig barnmorska i vackert belägen villa på landet. Svar till »Trygg o. ogenerad», postfack 20, Örebro.

INACKORDERING kan erhållas för längre eller kortare tid å egendom, friskt och vackert belägen, i närheten af Söderhamns stad. Svar till »Inackordering», Iduns exp. f. v. b.

Å EN HERRGÅRD i östra Sverige med större barrskog i närheten (ej vid större sjö) önsk. en pens. tjänsteman med fru o. ett barn samt tjänar. hyra öfver sommaren en mindre flygelbyggn. (2 å 3 rum o. kök) med enkl. möbl., sängkl. o. servis. Svar utbedes till »J. A. E.», Strängnäs p. r.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hviloem,

beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag, 70 å 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

För 12-årig flicka

önskas inackordering å landet i präst- eller annan därmed jämförlig familj, helst där inga andra barn finnes och där hon kan få god och noggrann tillsyn samt lära sig ordning, punktlighet och något handarbete. Svar utbedes till »R. W.», Iduns exp.

Stickade Silkeskofter

från Kr. 14:—.

Alla Färgställningar. Alla Storlekar.

Nu inkomna hos

J. F. HOLTZ

STOCKHOLM,

Brunkebergstorg 5 - Stora Nygatan 35
Sturegatan 8.

H. M. Drottningens Hofleverantör.

Konvalescenthem för barn

Hindås,

550 fot öfver hafvet, 55 min. resa från Göteborg, finnes ännu några platser lediga från 1 juni. Prospekt sändes på begäran. Ferieundervisning kan erhållas. Rikst. 16, Hindås.

Pensionat GLÄNTAN

(i Leksand) erbjuder bästa tillfälle till hvila och rekreation. Sjöbad, skogsluft samt godt bord och goda bäddar. Nutida bekvämligheter. Pris 3,50-5 kr. Tillfälle att lära konstvärd, speciellt dalväfnader. Riks 79.

Inack. i Norrland eller Jämtland,

helst vid sjö, sök. tvenne unga damer för sommaren. Svar jämte fullst. upplysn. till »S o. I 84, Iduns exp.

Furudals Pensionat

Gammal bruksherrgård i Norra Dalarna vid Ore älf.

Enastående lämplig rekreationsort för sommaren. Härlig natur. Jakt o. fiske. Turistföreningen lämnar närmare upplysningar. Fru G. Wuttke, f. d. inneh. af Stjernfors Pensionat. Rikstel. Furudal 2 C.

KLINTEHAMNS

fullst. badanstalt (sandstrand) och Warfsholms Pensionat — hemtrefligt, billigt, godt bord—bjuder härlig rekreation. Privatrum anskaffas ock. Via Visby dagl. förbind. Sthlm. Brevväxla. Hr Wöhler, Klintehamn.

I södra Hälsingland

vacker trakt, erh. under sommaren god, billig inack. Lugn och hvila. Närm. meddelar Fru Anna Adam, Nygård, Bollnäs.

Matfrågan

är i dessa tider aktuell. Familjer på landet kunna dock utan nämnvärd kostnad öka förrådet i sitt skafferi med en lækker, näringsrik produkt genom att odla en växt, hvilkens afkastningsförmåga i fråga om mindre anlägg. kan uppgå till 1 kr. pr Kvadrataln, (motsv. 14,000 Kr. pr tunnland).

Planering kan verkställas hela sommaren. Skörden börjar 6 å 8 veckor efter sådden.

VARUAFFÄREN AVANCE, Ängelsberg.

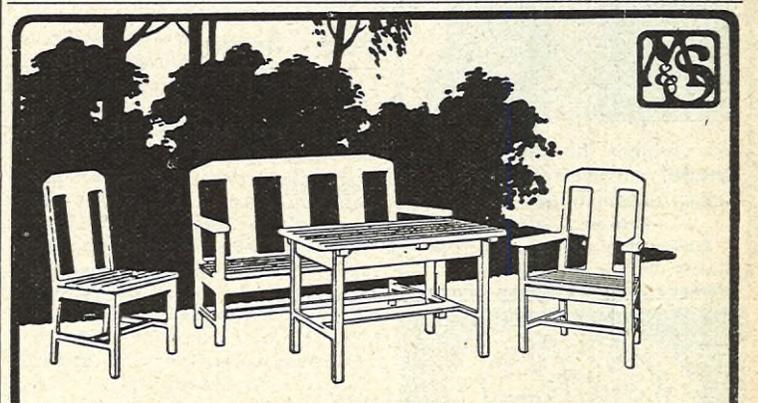
Närm. upplysn. mot ett 10-öres frim.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Nyheter.
- Avesta: Avesta-Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Dagblad.
- Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Helsingborg: Öresundsposten.
- Hernösand: Hernösands-Posten.
- Hörby: Mellersta Skåne.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn: Ansgariiposten.
- Landskrona: Korrespondenten Landskrona Tidning.
- Linköping: Östgöten.
- Luleå: Norrbottenskuriren.
- Mora: Mora Tidning.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
- Söderhamn: Söderhamns-Kuriren.
- Söderköping: Söderköpings-Posten.
- Södertälje: Södertälje Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
- Visby: Gotlandsposten.
- Örebro: Nerikes-Tidningen.
- Östersund: Jämtlands Tidning.

Trädgårdsmöbel modell "IDEAL"

MYRSTEDT & STERN A.-B.

Kungl. Hofleverantör.

STOCKHOLM.

Katalog på begäran.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar den 14 sept.
 Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästernamnelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
 (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästernamnelsgatan, 7 tr. upp. Prospekt begäres städes under adress Engelbrektsgratan 43 B, 11.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
 STOCKHOLMS
 MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
 Biblioteksgatan 28
 Begär prospekt.

Vid Professor Unmans Institut
 börjar d. 1 okt. ny (ettårig) kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt!
 Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Tysk Fräkenpomada,
 vetenskapligt sammansatt, fullt oskadlig, storartad effekt, kr. 4.50 + porto (diskret försändning) endast i
Franska Parfymmagasinet,
 Hofleverantör,
 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE,
 denna kraftiga, söv-
 vita naturprodukt,
 framställd af ren
 hafre, uppriskar huden
 och åstadkommer
 i förening med
 solens värme den så
 eftertraktade klara,
 Hofleverantör,
 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Majorskan Edmanns
 utsökta
Crème Idéale
 och
Poudre Idéale
 är af kunnare ansedd som mest elegant och mest förskönande.
 FÖRNÄMSTA PARFYMERIER.

Turkiska badet,
 i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

TRICOPHEROUS

 är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.
 Pris pr fl. 2.50.
 Erhålles hos alla första klass Parfymeri-, Drogeri- och Coiffyrfaffärer.

SKIN FOOD

 är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.
 Pris pr fl. 2.50.
 Erhålles hos alla första klass Parfymeri-, Drogeri- och Coiffyrfaffärer.

SKIN FOOD
 är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.
 Pris pr fl. 2.50.
 Erhålles hos alla första klass Parfymeri-, Drogeri- och Coiffyrfaffärer.

Damer! Vårda Eder hud!
 Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med Skin-Food erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
 Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, Rimforsa,

börjar ny 2-årig lärarinne-kurs d. 1 okt. Ansökan, ställd till Landthushållningsskolans Styrelse, adr. Rimforsa, åtföljd af nödvändiga betyg och intyg insändes före d. 15 juni.
 Prospekt med upplysningar om inträdesfordringar, afgifter, frieleplatser m. m. erhålles på begäran.

Göteborgs Nya Husmodersskola
 S. Allégatan 2 A, Rt. 106 24.
 Husmoderskurs på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matl., bakn., konserv., Linneseömn. m. m. — Obs.! Äfven kurser för fruar. Prosp. på begäran.
Elvira Friberg.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg Brunn- o. Badanstalt. 1 juni—31 aug. Inlandsnatur, barr- o. löfskog. Billiga lefnads-kostn. Läk.: Eman. Larsson, Örebro.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. lämpl. mot Rheumat., Gikt. Aderförkalkn. Nervsjukd. Nytt Radiuminhal. Inack. i pensionat o. sjukh. 1,75—6 kr. Läk.: W. Bergvall.

Borgholm Kurort och hafsbad med sydlandskt öklimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustning. Vål fungerande vatten- o. kloakl. Läk. Johan O. A. Bergqvist. Strandv. 7 B, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1/6—1/8. Mildt, jämnt klimat, härl. läge, en af västkustens naturskö-naste badorter. — Med. förfragn. besvaras t. v. af Doktor G. Krikortz; Sjukgymn. E. Granfelt.

Dalarö Hafsbad. Vålk. kur- o. rekreati- onskur. Naturskönt läge: hälsos. klimat. Gytte-, tallbarrs-, kolsyreb. etc. sjukg. Badlök. finnes. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursåtra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Vål serverade bad. Hottluft. Omsorgsfull massagebehandl. Billigt. Läk.: P. Kugelberg, Jönköping.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn. Nyutvidg. matsal. Läk.: Med. lic. M. R. Ahlberg.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 mtr. ö. h. i björkskogsbältet. Lämplig rekreati- onsp. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 60 rum. Juni—aug. Läk.: H. Laurell, Uppsala.

Furusund Hafs- o. Gyttebad i Sthlms skärg. 2/4 t. fr. Sthlm. Alla sorters bad, gymnastik, massage. 5 hotell, 50 villor. Läkare: Dr. Emil Zander, Sthlm. (Spec. Hjärtssjukd.).

Grennafors vid S. stambanan. Berömd järnkälla. Gytte- o. medic. bad. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunns-park. Adr.: Moheda. Läk.: E. G. Eklund.

Götarp Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Billigt. Massör. Läk.: E. Björns-son, Stockholm.

Hellby Brunn (mellan Eskilst. o. Torshälla). Ypperl. kommunikat. Starkt radioaktiv järnkälla. Fullst. badanst. o. Kneippbad. Härl. skogsl. Bill. Säs.: 1/6—1/9. Läk.: H. Berg, Sthlm.

Helsjöns kuranst. Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjärt-sjukd. Nutida bad, spec. gyttebad. Radio-akt. vatten. Barrsk. Natursk. Godt bord 30/5—8/9. Ny reg. Läk.: G. Abrahamsson.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge. Utm. bad. Nytt strandbad. Goda bost. Elektr. ljus i alla villor. Läk.: Dr. Erik Tengstrand, Sthlm. För gymn. o. mass. Dr. H. Ekberg, Sthlm.

Hälsans Brunnanst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum. magsj., skroful. åkommor. Kon- valesc. Läk.: A. Björkman. Hälsingb.

Johannisdal Hälso- o. badanst. v. Köping. Öpp-fr. slutet af maj—ca 20 aug. Järnkälla med hög radioaktivitet, anv. äfven till alla bad. Läkare: G. Eriksson, Köping.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurort-föreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt, som erhålles genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen, Sthlm.

Källvik 12/6—21/8. Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt; skogrik. vind-skyddad hafskust; fullst. brunn- o. badkur; radioaktiv järnkälla; dietkur m. m. Läkare: Alfr. Ternell, Stockholm.

Lannaskede Härl. läge & Smäl. högl. i skogr. trakt. Berömd järnk. Alla brukl. badf. Spec. gyttebad. Kneippb. Radium-Institut. Säs. börj. 1 juni. Läk.: Sigge Wikander, Sthlm.

Ljungskile rekreat. ort, härl. bad, barrskogar, järnk. Oroust skyddar f. västv. Förra årets omt. regim i societetsh., järnv., ångb., f. b. m. öfv. västk. b. Apot., Läk.: Nath. Dahlberg.

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf. neurasteni. Ber. gyttebad jämte alla vanl. badf. Radiuminhalatorium. Öfverl.: Dr Th. Hedberg, Sthlm.

Lundsbrunn Hälso- o. badanstalt. Högt och torrt läge i naturk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: E. Pontén, Göteborg.

Lysekil Hafsbad, klimatisk kur- och rekreati- onsort, fullst. brunn- o. badkur, sjukgymn. o. massage. Moderna anläggningar o. goda bostäder. Läkare: Hjalmar Fries, Stockholm.

Malen Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. hafs- b. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunn- o. dietisk behandl. Lektstuga. Lektledarinnor. Läk.: Dr. K. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttebad, goda kommunika- tioner, billiga lefnadskostnader. Läkare: Karl Weinberg, Stockholm.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. m. radioaktiv utstrålning. Utm. gytte- o. halfbad. Sol o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mörsils Sanatorium för bröst- sjukta. Jämtl. Öpp. året om. Ren, starkt fjäll- luft. 1:sta kl. bord. Elektr. belysn. Rikst. Öfverläkare: T. Horney. Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanato- rium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. hög- frekvensafd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.

Nybro Brunn- och badanst. Praktisk barrskog. Torr grusgrund. Vattenkur. Elektr. ljusb. Gyttebad. Nauheimb. Solbad. Billigt. Läkare: Lifmed. E. Jacobson, Stockholm.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn, modern, förstkl. kurort m. fullst. vattenkuranstalt o. alla mod. kurmedel. Läk.: G. Rothman.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järn- vatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 1/7—1/8. Postadr. Porla. Läk.: Dr H. Nauckhoff, Linnég. 12. Stockholm. Riks & Allm.

Ramlösa: Säs. 12/6—1/8. Alk.- o. järnk. Alla mod. bad, spec. Nauheimerb. Radiogenkur. Socker-, gikt-, njur- o. korp. Röntgenundersökn. Läk.: Prof. K. Petré o. Med. Dr. M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkäl- lor, mass-, ljus-, hafs- b. kall- vattenkur, dietkur, radiumkur. Läk. Lifmedikus Dr G. Rystedt, Sthlm, Dr. Thorling, Dr. Rietz, prof. Henschen.

Rostock Hälso- o. badanst. in- vid Kroppfjäll. Naturskönt o. fridfullt. Ytterst mod. priser. Stn o. adr. Dals-Rostock. Läk.: Gustaf Karl-berg, Stockholm.

RAMIN smärtstillande och välgörande vid alla slags **REUMATISM.**

Pris 2 kr. fraktfritt från Salicyl-såpfabriken i Eslöv.

Misspyrdande hårväxt, vårtor, födelsemärken m. m. behandlas enl. elektrolysmetoden. Rådfr. läkare ang. metodens tillförlitlighet. Mot- tagn. fr. 1 juni tillsv. Hotell Hell- man, Bryggaregatan, Stockholm.
 Hilma Mårtensson.

Ryd Brunn- o. Badanst., Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneippb. Natursk. läge. Skog o. in- sjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsmk. o. badpr. Läk.: D. B. Carlsten.

Saltsjöbadens Badhotell
 Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk. Dr O. F. Åberg.

Skagersbrunn Adr. Kristinehamn. Vatt. o. luftkurort. med järnk. Härl. läge v. sjön Skagern. Alla badf. Radiuminst. Bill. bilskjut- ar. fr. station, Badint. Nils G. Marén, Uppsala.

Strömstad Hafskuranstalt. Skydd. läge. Mildt hafsklimat, berömda gyttebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läk.: A. Berghel, Sthlm.

Sätra Brunn. 14 mil fr. Sala. Daglig vursttrafik, på beställn. auto- mobil. Gyttebad, gymn., massage; sär- skild matordn. för magsjuka. Öpp. 11/6—12/8. Läk.: Prof. Friberger, Uppsala.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badkur. Natursk. läge. Nauheimer- bad. Elektr. ljusb. Sjukgymnastik, massage och hetluftsb. Utm. skogs- promen. Enkelt lefnadssätt. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertälje Badint. Öpp. året om. Nytt badhus och societetshus, massagebad, el. ljusb. Läk.: Axel Hellstenius, Sthlm. För massage och gymnastik: N. Wennström, Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma o. kalla bad Dietkur. Röntgen. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare H. Tham. Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stjär- kande luft. Utmärkta varm- och salt- sjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunn- o. kurort, Kyrk- hult, Blekinge, 1 Juni —1 Sept. Naturskönt läge i högt liggande skogstrakt. Utmärkta bad. Apot. Billiga lefnadsmk. Läkare: Ivar Lagerberg, Stockholm.

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Nyrestaurerad och mycket utvidgad. Billiga lefn.-kostn. Begär nya prosp. Läkare: Dr. O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 800 m. öfv. haf- vet. Alla brukl. badform., äfv. elektr. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga afgif- ter och lefnadskostnader. Läk.: Dr. Olof Sandberg, Stockholm.

Wermlands Eda Vattenkuranst. o. järnk. Säs. 1/6—12/8. Naturskönt, högt läge. Milsv. furusk. Alla brukliga badformer, spec. gyttebad. Läkare: B. Möller, Stockholm.

Ystad Saltsjöbad. Säsongs- medio september. Sandskogen ut- med stranden. Under samma direk- tion Hotel Continental i Ystad.

Öregrund Hafs- o. anst. Härl. friskt läge. Goda o. bill. lefn.- förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gytte- & Nauheimerbad. Läk.: Vik- tor Huss, Öregrund.

Östhammar Skydd. läge vid vik af Ålandshaf. Moderna badf., spec. Tvåmassagebad, Fangob. Elektr. ljusb. Härlig hafs- o. skogs- luft. Billigt. Läk.: O. D. Barr, Sthlm.

VINOLIA.
 Tvålar, Parfymier och Toilett-Artiklar.

De som med rätta äro stolta öfver sin blomstrand ty använda Vinolia, ty de veta, att Vinolia aldrig kan skada densamma, utan endast verka välgörande.

Vinolia Generalagentur:
 Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Ferielasning i Are
 med undervisning i de allmänna läro- verkens ämnen, anordnas med början den 25 inst. juni.
 Upplysningar meddelas och anmäl- ningar mottagas af undertecknade.
 Birger Eriksson, Ivar Gerdin,
 Lektor, Läroverksadjunkt.
 Adr. till den 15 juni Sundsvall, därefter Are.

Privat bokbinderi.
 Arbetet utföres väl och billigt.
 Br. 4586. M-Samuelsg. 41, Johansson.

Sånglekar från Naäs,
 första samlingen, 10:de tusen d e t, 100 sånglekar och folkvisesdanser med musik och fullständigaste beskrifning pris 2 kr. — Textbok till d:o pris 15 öre. Utgivare Otto Hellgren, förläggare Abr. Lundquist.

Blomster- och Bladväxtplanter
 Balkongväxter, Törnrosor, Dahlior, Jord- gubbs- och Köksväxtplanter.
 Prisförteckning på begäran från Haga Trädgård genom John Wallmark. Postadr.: Stockholm 3. Rikstel. 11520 och Allm. tel. 4415.

Af äldre dam eller herre
 önskas låna 10- å 12,000 kr. mot be- tryggande säkerhet af intekn. i vacker, vid skog och fiskrik sjö bel. mindre herrgård i Södra Sverige, där, om så önskas, god inack. kan erh. pr mån, är eller återstående listid. Svar emottages under sign. »Uppsätt- ningsläm», Sv. Telegramb., Sthlm, f. v. b. »MOT RYNKOR», enkelt medel. Svar mot femtio öre till »Soigner», Brefsamlingsstället, Malmö 4.

Medborgarrätt och Medborgarplikt
 Kortfattad handbok om Folkpension, Värnplikt, Värnskatt, Deklaration, Skatte- beräkning, Rösträtt, Proportionella val, Riksdag, Landsting och Kommunalsty- relse. Pris 50 öre.
 Hæggströms Bokförlag, Stockholm.

DIAMANT-TVÅL
 Du begagnar väl
Happachs Diamant-Tvål,
 husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande hvit och arbetet till ett nöje.
 Kom ihåg, att då du föredrager vår Svenska tvåttvål före den Engelska, du därigenom gagnar Sverige och skaffar arbetsförtjänst åt Svenskar.
HAPPACHS SÄPFABRIKS A.-B.
 Malmö & Stockholm

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915.